Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!

Devrimin de, partinin de
güvencesi işçilerdir!

Karkêren hemû
welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Yıl:8, Sayı:204
26 Temmuz 1982

Burjuvazinin devrim korkusu getirdiği anayasa taslağında belgeleniyor

ANAYASANIZI BAŞINIZA ÇALACAĞIZ

Cemile Çakmak

Faşist anayasa taslağı açıklandı.

Kritik konularda, taslakta genellikle uygulanan yöntem şudur: Önce kulağa hoş gelen cümleler yazılmış, hemen ardından kısıtlamalar sıralanmıştır. Kısıtlamaların sıralanmadığı durumlarda ise kulağa hoş gelen cümleler, yaşamla büyük bir çelişki içindedir. Kısıtlaması yaşamdadır.

Bunun adı demagojidir. Kulağa hoş gelen sözler, duyguları sömürmek, yanlış bir izlenim yaratmak için oraya konmuştur. Taslak, faşist demagojinin çarpıcı bir örneğidir.

Önce, yaşamla arasında büyük bir uçurum olan hoş sözlere birkaç örnek verelim. Bunların başında, 13. Madde'de bir toplumsal sınıfın egemenliğinin ve faşizmin yasaklanmış(!) olması geliyor. 25. Madde de buna yüzsüz bir örnektir:

"Madde 25: Herkes düşünce ve kanaat özgürlüğüne sahiptir.

"Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz. Düşünce ve kanaatleri nedeniyle kınanamaz ve suçlanamaz."

Yüzbini aşkın siyasal tutuklu varken devrimciler devrimci oldukları için ağır işkenceye uğratılırken, bu madde yüzsüz bir demagoji örneğidir.

Öte yandan, taslak, kulağa hoş gelen cümlelerin yazılıp, ardından kısıtlamalarla hoş ne varsa boşa çevrilmesine çok sayıda örnekle doludur. Bunda taslağın 12. ve 13. maddeleri önemli bir işlev görmektedir. Bu maddeler daha başa "kapı" gibi konduktan sonra, başka bölümlerde sık sık hatırlatılıyor ve yeni kısıtlamalarla zenginleştiriliyor.

Dediklerimize örnek verelim:

"Madde 33: Herkes önceden izin almaksızın dernek kurma hakkına sahiptir. Hiç kimse bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamaz. Dernek kurma özgürlüğünün kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir.

"Dernekler, on ikinci maddedeki genel sınırlama sebeplerine aykırı hareket edemeyecekleri gibi, siyasi amaç güdemezler, siyasi faaliyette bulunamazlar, siyasi partilerden destek göremezler ve onlara destek olamazlar, sendikalar, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve vakıflarla bu amaçla ortak hareket edemezler."

Görüldüğü gibi, maddenin ilk cümlesi oldukça hoştur. Ama ardından 12. Madde hatırlatılmakta ve daha başka kısıtlamalar getirilmektedir. Sonuçta açığa çıkmaktadır ki, herkesin dernek kurma hakkı hiç de yoktur!

Bir başka örnek de sendikalar konusudur. 55., 56. ve 58. maddelerde şöyle söyleniyor:

"Madde 55: İşçiler ve işverenler, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için, önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma hakkına sahiptirler."

"Madde 56: Sendikalar, 12. Madde'de sayılan genel sınırlama sebeplerine aykırı hareket edemeyecekleri gibi, siyasi amaç güdemezler, siyasi faaliyette bulunamazlar, siyasi partilerden destek göremez ve onlara destek olamazlar, dernekler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve vakıflarla bu amaçlarla ortak hareket edemezler."

"Madde 58: ... Siyasal amaçlı grev ve lokavt, dayanışma grev ve lokavtı, genel grev ve lokavt, işyeri işgali, verim düşürme ve direnişler yasaktır."

Bu maddeler birlikte ele alındığında, işçilerin "ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak" gibi bir hakları kalmamaktadır. 55. Madde boş sözdür. Ayrıca 59. Madde ise, 10 ve daha az işçi çalıştıran işyerlerinde grevi tümüyle yasaklamaktadır.

Daha birçok örnek sayılabilir. Anayasa taslağı faşist demagojinin çarpıcı bir örneğidir. Ancak bu, demagojisinde inandırıcı olacağı anlamına gelmez.

Türkiye'de yaşam, kulağa hoş gelen sözlerle unutturulamayacak kadar katı gerçeklerle doludur.

Burjuva yazarlar bile enflasyonun %50'nin altına hiç düşmediğini yazıyorlar. İşsizlik görülmedik boyutlardadır. Ayrıca yığınsal bir işten çıkarma furyası yaklaşıyor. İşsizlik artık her emekçi ailesinin kapısına dayanmıştır. Buna karşılık *Günaydın* bile, dört kişilik bir ailenin yalnızca mutfak masrafının 25.000TL olduğunu yazıyor.

Bu koşullarda, önce asgari ücreti artıramayız dediler. Baktılar ki bu ciddi bir kızgınlık yaratıyor, artıracağız diye çevirdiler. Gelgelelim, yaptıkları artırma(!) önerisi de brüt 10.000TL'den brüt 12.500TL'ye oldu!

Sahtekârlığa bakın. Faşist Evren işçilere konuşma yaparken 7.200TL ile geçinilmez, artıracağız, diyerek onlara hoş gözükmeye çalışıyor. Sanki brüt 12.500 TL ile geçinilir! Ve sanki neyle geçinilip geçinilemeyeceğini işçiler bilmiyorlar da, onları aldatacaklar!

Demagojileri aldatma yeteneğinden yoksundur. Bu nedenle, ellerinde çıplak sopayla halkın karşısında apaçık duruyorlar. Getirdikleri faşist anayasa da onlara siper olamayacaktır.

Devrim kabusuyla başa gelmiş bu karşı-devrimci yönetimin, anayasasında devrimci durumun tüm savaş biçimlerine karşı "önlemler" getirme çabası, komünizmi yasaklaması vb. çok doğaldır. Ancak ne komünizm bugüne dek "anayasal hak" olduğu için benimsendi, ne de cıvıl cıvıl devrimci savaşlar yasalar izin verdiği için yürüdü.

Türkiye yeni ve daha güçlü bir siyasal bunalımın tohumlarını taşıyor. Bu tohumlar yeşermeye başladığında, faşist cuntanın anayasasını, yasaklarını, olağanüstü hallerini aşarak parçalayarak büyüyecektir. İşçi sınıfımız ülkeyi devrime götürecektir.

Korkuyorlar ama korkunun ecele faydası yoktur.

Butun ulkelerın proleterleri birlesın!

KAVGA VE YORUM

İŞÇİNİN SESİ

Yıl:8, Sayı:204
26 Temmuz 1982

Masrafı: 50p ■ Yıllık abone: 15 pound ■ Turkıye'den 4 kıtap gonderılerek abone olunabılır ■ Yazısma adresi: 29 Parkfield Street, London, N1, England ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd. (TU) ■ Gönderilen yazıları yayinlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe duzeltme, ya da kısaltma hakki yayin kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

OKURLARIMIZ YAZIYOR

Direnmek zafer teslimiyet ölüm

Yoldaşlar,
Size Metris Askeri Tutukevi Kadınlar Koğuşu'ndan gelen bir mektubu aktarıyoruz. Mektup 28 gün boyunca Metris'teki açlık grevinin başarısını ve yoldaşların içerideki yaşantısını anlatıyor:

"Biz Metris'teki tüm tutuklular 18 Mayıs Salı günü süresiz açlık grevine başladık. Direnişimizin amacı insanca bir yaşam, 20. yüzyılda tutuklulara sağlanan yasal hakların bize de verilmesi idi.

"Geçen 28 gün boyunca ayılıp, bayılanlar mide kanaması geçirenler, revire kaldırılanlar, hastahaneye kaldırılanlar oldu. Ben, koğuşun geneline göre ilk haftalar iyiydim. 16. gün ve 27. günler fenalık geçirdim. Özellikle 27. günün sabahı uyandığımda sağ tarafımın tutmadığını, elimin ve kolumun kasıldığını farkettim. Gözüm perde perde olmuştu. Arkadaşlar uzun süre bana yardım ettiler. O gün geçirdiğim en zor gündü. 28. günün sonunda açlık grevi idare ile anlaşma sağlandığı için bitti. Amacımıza ulaşmıştık.

"Zafere ulaştıktan sonra, koğuşun halini bir görmeliydiniz. İnsanlar mutluluktan, sevinçten adeta uçacaklardı. Şu insanoğlu nelere dayanıyor. Ne acılara, olmadık inanılmaz güç şeylere katlanabiliyor. İrade ve inanç meselesi.

"Açlık grevi, 14 Haziran 1982 Pazartesi akşam 19.30'da bitti.

"Açlık grevi biteli hâlâ normal yaşantımıza dönemedik. Grev süresince epey paramız birikti. Aileler de sağolsunlar parasız bırakmıyorlar. Mevsimin ilk meyvesini ve sebzesini 17 Haziran'da yedik. Domates, biber, salatalık ve kayısı aldık. Burada 15 yaşında (dikkat edin, onbeş yaşında) bir kız arkadaşın Gölcük'de mahkemesi vardı. İlk eriği de onun elinden yedik. İki kilo erik ve bir demet gül almış, bize hediye getirdi.

"O gün o kadar mutluydum ki, aylardır ilk kez insanların yüzlerini güler gördüm, midelerinin şöyle sevdikleri yiyeceklerle doldurduğunu görmenin mutluluğunu onlarla paylaştım. 28 gün sonra da olsa, şöyle midenin dolu olduğunu görmek insanı neşelendiriyor. 28 gün hayli kilo verdim. Hepimiz öyle. Şimdi ise vücut yiyecekleri kabul etmiyor. Ve hücreler anormal hareket ediyor. Şu anda çoğumuzun eli, ayağı, yüzü ve kaşı şiş durumda. Kendi kendimizi tanımayacak durumdayız.

"Şimdi altı aydır ilk kez havalandırmaya çıktığımız günü ve hissettiklerimi anlatayım.

"Bu havalandırmaya (...) koğuşunun ve (...) koğuşunun pencereleri bakıyor. Şöyle kafamı soldan sağa çevirdim. Pencereler boydan boya solmuş, zayıflamış ama buna karşılık ağız dolusu gülen yüzler ve parlayan gözlerle dolu.

"Şöyle bir baktım. K.'yı ve eskiden aynı koğuşta olduğumuz R., S., M. ve başkalarını gördüm. Hangisi ile konuşacağımı şaşırdım. Onlarla konuştum. Herkes birbiriyle hal-hatır ediyordu.

"O gün M. ile de konuştum. Saat 16.30 nasıl oldu farketmedim. Burada insanlarla aynı acıyı, aynı mutluluğu paylaşmak bir başka oluyor. Arasıra tahliye olanlar veya başka cezaevine gidenler oluyor. O gün arkadaşları hep aynı sıcak duygularla uğurluyoruz. Ve giden arkadaşlar her zaman 'yine görüşeceğiz yoldaşlar, yine görüşeceğiz, beraber güneşe gülüp beraber savaşacağız' diyorlar.

"Hepinizi selamlar, özlemle öperim.

Metris Askeri Tutukevi
Kadınlar Koğuşu"

Benden de selamlar.

K.R.
İstanbul

İÇİNDEKİLER

Bedelli askerlerin anlattıkları

Değerli yoldaşlar,
Faşist cuntanın, bedelli askerlik yapanlara yönelik uygulamaları, Avrupa'daki işçilerimiz arasında nefret uyandırıyor.

İki ay kadar süren "askerlik" döneminde sürekli olarak beyin yıkama, muhbirliğe zorlama yapılıyor. "Türk'ün Avrupa'daki temsilcileri" diye

hitap edilen bedellilere, küçük guruplar halinde ya da büyük salon toplantılarında ilk andan başlayarak Kemalizm ve Türkçülük propagandası yapılmaya başlanıyor.

Bir de soru kağıdı doldurtuyorlar. Yazılı olarak cevaplandırılması istenen sorulardan başlıcaları şöyle:

Türkiye'deki idare nasıl bir idaredir?

Avrupa'da Türkiye aleyhinde faaliyet gösteren kişi ve gurupları yazınız.

Türk ordusunun yönetiminden memnun musunuz?

Yurtdışındaki yabancılar arasında Türkiye nasıl değerlendiriliyor?

Çevrenizde, şehrinizde Türkiye aleyhinde çalışma yapanları yazınız.

Bedelli askerleri sık sık büyük salonlarda topluyorlar. Burada yüksek rütbeli subaylar onlara Kıbrıs çıkartmasını, Atatürk'ü, hatta Osmanlı devrindeki "zaferleri" konu alan "moral" konuşmaları yapıyorlar. Arasıra taktik değiştirerek salondaki bedellileri gelişigüzel işaret edip "hepinizi biliyoruz, tanıyoruz, Almanya'ya timler gönderdik", diye tehditler yağdırıyorlar.

Bedelliler iki aylık dönemde tek başlarına 40-50 bin TL masraf yaptıklarını, tanıdıklarının dayanılmaz yaşam koşulları ve pahalılıktan şikayet ettiklerini anlatıyorlar. Ayrıca iki aylık dönemde bile adam kayırmanın kendini gösterdiğini, Avrupa'da "önemli" görevleri olan bedelli askerlerin subaylarla yemek yediğini, talime çıkmadıklarını ama bol bol izne çıktıklarını söylüyorlar. Bir bedelli ise barakaların soğuk olması nedeniyle üşüttüklerini, bu yüzden bir salon toplantısında herkesin sürekli öksürmesi üzerine konuşma yapan generalin sinirlendiğini, bedellilerin kendisine sabotaj yaptığını söyleyerek "komünistler, bilerek öksürüyorsunuz, konuşmamı engelliyorsunuz... bizi kızdırmayın..." diye bağırdığını anlatıyor.

Bedelliler, Türkiye'de yapılan işkencelerin de tanığı olmuşlardır. Her şehirde kaybolan kimselerden bahsedildiğini anlatıyorlar. İşkencede sakat olmuş birçok kişiyle karşılaştıklarını söylüyorlar. Generallerin sonu yaklaşıyor. Onlar halktan korkuyorlar. Tehditleri ve işkenceleri korkularının aynasıdır.

N.S.
Londra

İŞÇİ MİZAHI

YIĞIN EYLEMİNE GİDEN YOL

"Eylem denince, onun en yüksek biçimleri akla gelmemeli. Bugün, örneğin ülkenin dört yanından barış için cuntaya protesto mektubu yağdırmak, daha sonraki güçlü yığın eylemlerine giden yolu açmak demektir." *(Atılım*, Haziran)

Fatma Tan
Köln

ÖNCÜLÜK

TKP gayri-meşru yönetiminin "plenumu" toplandı. "Plenum", "cuntanın gericileşme sürecinde yeni bir evrenin ortaya çıktığını saptadı. Haziran *Atılım*'ı bu yeni evreyi şöyle belirtti: "Artık Atatürkçülük sözcüğünü bile ağızlarına almaz olmuşlardır."

Menşevikler hiç üzülmesinler, tersine övünmeleri gerekir. Atatürkçülük propagandası konusunda o denli başarılı oluyorlar ki, cunta bile onlarla rekabetten vazgeçti. "Öncülüklerini" sonunda cuntaya da kabul ettirdiler. Şimdi sıra cuntayı UDC'ye çağırmaya geldi.

Fatma Tan
Köln

Son olaylar öyle gösteriyor ki, Türkiye'de, kısa süre içinde, nesnel ortamda ciddi değişmelere tanık olabilir, bir anda büyük görevlerle karşılaşabiliriz. Yaşamın keskin dönemeçlerine, büyük görevlere hazır olabilmek, bugün büyük-küçük her bir parti çalışmasında disiplini daha da yükseltmemizden geçiyor.

K skin dönüşler hazır olalım

Emine Engin

Türkiye'de durum öyledir ki, kısa süre içinde, ortamda ciddi değişmelere tanık olabiliriz. Ekonomik, siyasal çeşitli etkenler bunu gösteriyor.

Özal'ın istifası bir siyasetin iflasıdır

Turgut Özal'ın istifası önemli bir olaydır. Sorun bir kişi sorunu değildir. Bazen kişi adı, belli bir çıkarı temsil eden siyasetle özdeşleşir. Bu olmuşsa, o zaman bir kişinin başına gelenler, o siyasetin geleceğine ilişkin ipuçları verebilir. Turgut Özal'ın istifası bu açıdan önemlidir.

Özal, Türkiye'nin içinde bulunduğu durumda finans-kapitalin genel çıkarlarının kararlı savunucularından, en tutarlı uygulayıcılarındandı. Bu çıkar, bir yandan işçi sınıfı ve emekçiler üzerinde en ağır ekonomik siyasal şiddeti, öte yandan son hızla büyüğün küçüğü yutmasını gerektiriyordu. Özal'ın uygulamaları da bu yönde oldu.

Özal ondan bekleneni yaptı. Şimdi, "banker furyası benim politikamı altüst etti" diye demeç veriyor. Ama hiç de öyle değildir. Banker furyası, onun uygulaması istenen siyasetin çok doğal bir parçasıdır. Parçası değilmiş gibi göstermek de aynı siyasetin gereği olduğu için, Özal böyle demeçler veriyor.

Banker furyasından ayrı olarak ele alınması gereken Kastelli olayına gelince. Bu "yol kazası"dır ama, o zaman şunu belirtmek gerekir ki, böyle yol kazaları da Özal'ın uygulaması beklenen siyasetin "hoş sürprizleri" olarak anlaşılmalıydı. Çünkü bu siyaset finans-kapitalin kendi arasında da rekabeti körüklemeyi içeriyordu.

Özal neden istifa etti? Ondan uygulaması beklenen siyaseti uygulayamadığı için değil. Tam tersine, uygulamasının doğurduğu sonuçlar yüzünden istifa etti. Bu nedenle Özal'ın istifası, Türkiye'de finans-kapitalin çıkarını acımasız olarak yaşama geçirecek bir siyasetin artık uygulanamaz duruma geldiğini düşündürtmektedir.

Somut veriler de bu yönde gösteriyor. Örneğin, Kastelli'nin iflasından sonra, Özal tahviller konusunda devlet desteğini reddetti. Kendi temsil ettiği genel çıkar açısından en tutarlısı budur. Öte yandan, Evren "tahviller konusunu çözüme bağlayın" diye emirler yağdırdı. O da bunu genel çıkarı anlayamadığından, ya da yumuşak kalbliliğinden yapmadı. Gördü ki süregelen banker furyası ardından, koca Kastelli'nin iflasıyla, yüzbinlerce kişinin elinde kalan, Koç gibi "saygıdeğer" firmaların tahvilleri konusunda birşey yapılmazsa "tehlikeli" olurdu.

Finans-kapitalin çıkarını en acımasız yaşama geçirecek ekonomi siyaseti, giderek hep böyle "tehlike"lerle karşılaşmaya ve döngeri etmeye başladı. Konferans kararlarımızda belirtildiği gibi, bunun nedeni finans-kapitalin güçsüz bir ekonomik taban üzerinde durmasıdır.

Binanın bir yerine çivi çakıyorlar, başka bir yerden sıvalar dökülüyor. Kaldı ki onların hesabı, "ölen ölür, kalan sağlar bizimdir" prensibiyle(!) koca binayı sallamaktır. Bina bunu kaldırmıyor. İşçi sınıfı bu binayı başlarına yıkmasın diye başa geldiler, ama şimdi kendi elleriyle yıkmamak için bir yanına dokunamaz duruma geliyorlar.

Küçük küçük birçok alanda, finans-kapitalin ikircimsiz ekonomi siyaseti "tehlike"lerle karşılaşıp, döngeri ediyor. Bu döngeri etmelerin de nesnel bir mantığı var. Bunlar, ister istemez, uygulanan siyaseti değiştirmenin yolunu döşüyor. Son olaylar buna güzel örnektir.

Kastelli'nin iflasından sonra, Merkez Bankası piyasaya 52 milyar lira sürdü. Sıkı para siyasetiyle bu kadar parayı piyasadan çekmeleri aylar, yıllar aldı. Ama iki haftada iş değişiverdi. Sonuçta upuzun zaman içinde bir arpa boyu yol gitmiş oldular.

Gazetelere doğrudan yansımadı ama büyük bir olasılıkla Özal bu 52 milyarın basılmasına ve bankalara destek verilmesine de karşıydı. Daha olaydan önce, "bankalar da iflas edebilir" demişti. Olay sırasında, para kazanmanın risklerinden söz etti. İstifasından sonra ise, bu tür durumlarda "devlet kesesinden para çıkması"na karşı olduğunu açıkladı.

Özal, tahvillerde olduğu gibi, bu konuda da finans-kapital açısından çok daha tutarlı bir tutum içindedir. Ama ülkedeki genel siyasal atmosfer açısından karşılaşılan "tehlikeler" bu tutarlı tutumun yaşama geçmesine izin vermemiştir. Ve bu nedenle döngeri etmenin mantığı gereği, sıkı para siyaseti iki haftada gevşeyivermiştir. Küçük gevşemelerin nesnel mantığı büyük gevşemelere varır.

Son zamanlarda, küçük küçük birçok gevşeme gözleniyor ve bunların hepsinin de mantığı uygulanan siyasetin tümüyle değişmesine varıyor. Bunun somut ipuçları da belirmiştir. Örneğin faiz hadleri düşmektedir.

Türkiye'de kapitalizmin genel çıkarı için acımasızca uygulanması gereken siyasetle, uygulanabilir olan arasındaki çelişkiyi burjuvazi de seziyor. Bu nedenle, bir yandan ağızlar 24 Ocak kararlarını, Özal'ı övmeden edemezken, öte yandan somutta Özal istifa ediyor, para basılıyor, faizler düşürülüyor vb.

Özal'ın istifası, Türkiye'de önemli değişmelerin başlangıcı olacak bir dönüm noktası olabilir. Bu nedenledir ki IMF gibi dış emperyalist odaklar, Özal'ın istifasını "üzüntüyle" karşıladılar. Herhalde, "Özal gitti, güven bitti" söylentileri,

bu odakların Özal'a duydukları derin kişisel sevgi yüzünden değildir. Onlar da Özal'ın şahsında, belli bir siyasetin uygulanabilirliğini tartıyorlar.

Anayasa komedisi

Ülkedeki siyasal durum da, önemli değişmelerin olabileceğini düşündüren yanlar taşıyor. Bunların en başında da anayasa konusu geliyor.

Anayasa konusu derken işin iki yönünü ayırmak gerekir. Biri anayasada yazılanlar, bunlara çeşitli çevrelerden gelen tepkidir. Ötekisi ise anayasanın çıkış sürecidir. Bu başlıbaşına bir konudur.

Bir yönetimin, yaptıklarını nasıl yaptığı onun sağlam bir zemin üzerinde, kendine güven içinde olup olmadığını yansıtır. Bu açıdan anayasa süreci başlıbaşına bir konudur. Bu süreçte, büyük bir komedi oynanmıştır.

Burjuva gazetelerindeki köşe yazarları, sisteme karşı ciddi sonuçları olmayacaksa, işin gülünç yanlarını hemen yakalayıp, göstermelik muhalefetlerine biraz renk katıyorlar. Anayasa süreci için de önce böyle yapıyorlardı. Ama baktılar ki konunun gülünçlüğü "tehlikeli" boyutlar almaya başladı, Nazlı Ilıcak'ın da uyarısıyla bu konuyu deşelemekten vazgeçtiler.

Anayasa komisyonu sekiz aydır anayasa taslağı hazırlıyor. Hesaba göre taslağın 5 Temmuz'da açıklanması gerekiyordu. Açıklanmadı. Aradan on gün geçti, öyle açıklandı. Bu on gün içinde gazetecilerin taslağa ilişkin sorularına, "patates mi topluyoruz" gibi yanıtlar verildi. Birbirlerini "aculluk"la suçladılar.

Sekiz ay çalışılmış (!) olduğu halde, açıklanmadan kısa süre önce, henüz 140.maddeye varıldığı söylendi. Seçimler 4 yılda mı 5 yılda mı yapılacak, tek meclis mi, iki meclis mi olacak, cumhurbaşkanı anayasayla birlikte mi, ayrı mı, yoksa meclis tarafından mı seçilecek gibi sekiz ayda çoktan düşünülmüş olması gereken konular, son on günde ortaya döküldü. Üstelik bir de komisyon üyelerinden biri 4 yılda, ötekisi 5 yılda olacak diye çelişen demeçler verdiler.

Anayasa taslağının faşist içerikli olacağı, zaten başka türlü olamayacağı, çoktar belliydi. Ama komisyonun bunca çalışmasıyla(!), en azından iç düzeni biçim olarak düzgün bir faşist anayasa çıkabilirdi. "Başlangıçta belirtilen" diye atıf yapıyorlar, oysa "başlangıç" yok!

Bunların hepsi bir yana, bu süreç içinde anayasa taslağı bir de çalındı! Türkiye'de gazetelerin manşete çektikleri olayları şöyle bir düşünürsek, anayasa taslağının çalınmasının sürmanşet olarak verilmesi gerekirdi. Oysa küçük haber biçiminde, arka sayfalarda geçiştirildi. Yavuz Donat, "en iyisi bu konunun çok büyütülmeden kapatılmasını dilemek" diye yazdı. *(Tercüman,* 12.7.82) Çünkü gerçekten anayasa sürecinde olanlar, artık yönetim açısından "tehlikeli" boyutlar almıştı.

Bu durum faşist cuntanın sersemlediğinin bir göstergesidir. Anayasa sürecinde olanların hepsi birlikte ele alındığında, faşist yönetim açısından zincirleme gaf niteliği taşıyor. Bu kadar gafı yapabilmek için ciddi bir korku ve panik içinde olmak gerekir. Öyledirler. Kendi elleriyle kurdukları kukla Danışma Meclisi'nden bile korkuyorlar. Anayasa taslağı Danışma Meclisi'nde iki kez görüşülecekmiş. İlk görüşmede 5 üyeye 5'er dakika konuşma hakkı(!) tanımışlar.

Bu yazıda anayasanın içeriğine pek girmeyeceğiz. Birkaç noktaya değinelim.

Bu anayasayı, sözde "demokrasiye geçiş" için hazırladılar. Ama bu yönde aldatmaca yapmaya bile yaramayacaktır. Anayasanın mantığı "olağanüstü hal" temelinde kurulmuştur. Her getirdiğiyle, Türkiye'nin yaşamış olduğu en topal demokrasiye bile düşmanlığı açıkça sırıtmaktadır.

Taslağın, olağanüstü hal konusuna doğrudan değinilen maddeleri vardır. Şiddet olayları, iç ve dış savaş tehlikesi, ekonomik koşulların ağırlaşması durumunda sivil ya da askeri sıkıyönetim ilan ediliyor! Bunların akla ne getirdiği bellidir.

Ama asıl ilginci şudur: Cumhurbaşkanını meclis seçiyor, oysa cumhurbaşkanının, kendini seçen ve genel oyla seçilmiş bu meclisi feshetme yetkisi vardır. Bunu böyle koyduktan sonra, anayasa için referandum yapmak, görüntüyü bile kurtarmaz. Bir madde daha koysalardı da, cumhurbaşkanının anayasayı kabul ya da red yetkisi vardır deselerdi, aynı kapıya çıkardı.

Anayasa her yönüyle, hele getirdiği "hak ve özgürlükler"(!)le, öyledir ki, cuntanın oyun diye, gösteriş olsun diye başlattığı referandum işi giderek önünde ciddi bir açmaz olarak belirmektedir. Büyük tirajlı gazetelerde, toplum psikolojisini yakından izleyerek, kimi zaman muhalefetiyle, kimi zaman açık desteğiyle ama hep rejimi yamamaya hizmet eden burjuva yazarlar, bu anayasaya şiddetle karşı çıkma gereğini duyuyorlar.

Oktay Ekşi şöyle yazmış:

"Bu tasarı Danışma Meclisi'nde ve Milli Güvenlik Konseyi'nde islah edilmezse toplum olarak halimiz dumandır." *(Hürriyet,* 19.7.82)

Oktay Ekşi, şimdilik bir "islah" umudu yaratarak sorunu geçiştiriyor. Bu "umut" da yitirilince, işi oldukça güç olacaktır.

Türkiye'de batıdaki anlamıyla bir burjuva demokrasisi geleneği yoktur. Burjuvazinin demokrasisi çok güdük olmuştur. Ancak halkımızın içine derin kök salmış, burjuvazinin çizdiği demokrasi sınırlarının çok ötesinde, hatta bu sınırları parçalayarak edinilmiş demokratik gelenekler vardır. Bunlar uzun devrimci durum yıllarında yaşanan devrimci savaşların kazandırdığı geleneklerdir.

Anayasa taslağı, özellikle bunlara karşı derin bir kin ve bin türlü "önlem" taşımaktadır. Adeta, yüzbinlerin sokakları, alanları doldurduğu, grevlerin, yürüyüşlerin, barikat savaşlarının olduğu devrimci durumun "kâbusu" taslağın da, hazırlayanların da üstüne çökmüştür.

Milli marş İstiklal Marşı diye anayasaya yazmışlar! Aldıkaçtı, "artık kimse Devlet Güvenlik Mahkemesi kurdurtmam diyemeyecek" diyor. Sanki anayasada yazılı olmadığı için İstiklal Marşı çöküp gitmişti. Ya da sanki, 1961 Anayasası'nda Devlet Güvenlik Mahkemesi kurdurtmama hakkı olduğu için o şanlı DGM direnişleri olabildi!

Halkımızın demokratik geleneklerini anayasaya yasaklar sıralayarak kazınamaz. O gelenekler yasakları kırma, parçalama savaşımı içinde edinilmiştir. Bunu burjuvazi de gördüğü için, kendi yasaklı anayasasıyla kendini bile aldatıp, korkusunu dindiremiyor.

Hazır olalım

Türkiye'de ortam, bir anda hızlı bir değişim içine girebilir. Değişmeler bir anda başlayabilir ve olaylar çığ gibi büyüyebilir. Böyle olacaktır demiyoruz ama açıktır ki böyle bir olasılık vardır.

Devrimci durumun olmadığı ama devrimle çözülebilir derin sorunların varlığını sürdürdüğü gericilik döneminde, olası değişmeleri önceden sezmek ve hazır olmak özel önem taşır. Değişmeler, olursa, baskı altında tutulan bir ortamda olacağı için, bir anda büyük görevlerle karşılaşılabilir. Siyasal ve örgütsel olarak, bir anda hızlı hareket etmek durumunda kalabiliriz.

Hem genel olarak bu dönemde, hem de özellikle içinde yaşadığımız şu sıralarda parti disiplini canalıcı önem taşımaktadır. Hazırlıklı olmalıyız. Örgütümüzün, yaşamın keskin dönüşlerine, bir anda, tek bir yumruk gibi ayak uydurabilir durumda olmasını sürekli denetlemeliyiz. Bu denetim de, küçük büyük her işte, her çalışmada disipline özel önem vererek sağlanır. Bugün ve küçük küçük işlerde bile disiplinli davranamazsak, yarın büyük görevleri göğüsleyemeyiz. Göğüslemeye kararlıyız, öyleyse hazırlıklı olacağız.

Halkların kurtuluş y lu dünya işçi sınıfının devrim savaşından g çer

Hatice Dağlı

Geçtiğimiz son birkaç ay içinde Latin Amerika ve Orta Doğu'da içten içe kaynayan kazanlar, kapaklarını birden bire fırlattı. Olaylar başdöndürücü bir hızla gelişti.

Bu bölgelerin emperyalistleşme özlemiyle dolu ve kimisi bu doğrultuda yol almış ülkeleri, azgın bir paylaşım "gereksinimi"nin krizini yaşıyorlar. Sırtını şu ya da bu büyük emperyalist ülkeye dayayarak da olsa, kendi çöplüğünde ötmek isteyen horozların sayısı kabarıyor.

İsrail'in, Amerikan emperyalizminden aldığı desteğe de dayanarak, Filistin halkını yok etmeye ve Orta Doğu'da etkinlik alanını genişletmeye yönelik son saldırısı bunun bir örneğidir. İsrail o denli küstah bir tutum içindedir ki, BBC muhabirinin bir sorusuna M. Begin, "siz binlerce mil öteden Falkland'a çıkartma yaptınız, biz beş mil öteye gittik, çok mu görüyorsunuz" türünden yanıtlar verdi.

İsrail saldırısıyla Orta Doğu'da ortaya çıkan durum dünya devrim hareketi için büyük önem taşıyor. Emperyalizm bu saldırısıyla şimdilik Orta Doğu'da gözle görülür bir başarı sağlamıştır. Emperyalizme bu üstünlüğü sağlayan dünya devrim hareketinin bazı nitel güçsüzlükleri olmuştur. Her yenilgide olduğu gibi bundan da çıkartılacak dersler vardır.

Büyük emperyalist devletlerin göz diktiği, petrolü başta olmak üzere zengin hammadde kaynaklarına sahip olan Orta Doğu ülkeleri, hem emperyalist devlerin birbirleri arasında, hem de kendi aralarında bir kapışma alanıdır. Bunun yanısıra bölge halklarının ve hızla gelişen işçi sınıfının savaşımıyla bu ülkeler her an patlamaya hazır bir duruma gelmiştir.

Irak-İran savaşı sürerken, İsrail'in saldırısı geldi. Yıllardır Amerika'nın beslediği bir güç olarak İsrail'in Orta Doğu'da kazandığı etkinlik, öteki Arap devletlerinin işine gelmiyor. Bugüne dek bazı Arap ülkelerinin Filistin halkının haklı davasına arka çıkmalarının nedeni, Filistin halkını kendi topraklarından atarak, yeryüzünden silmeye çalışan bir gücün, kendi çıkarları açısından yarattığı tehlikedir. Öyle ki, son İsrail saldırısıyla ortaya çıkan durum karşısında Filistin halkının "dostu" görünen hiçbir Arap devleti nedense parmağını bile oynatmadı. Sonuçta Filistin halkının Orta Doğu'da en yakın dostu olarak bilinen Suriye de dahil, tüm "ilerici" Arap devletleri, Filistin halkını çok yönlü bir ateş altında kendi topraklarında ölüme terketti.

Filistin Kurtuluş Örgütü, gerillalarının büyük bir kısmını kaybetti. Filistin halkı, arkada topraklarını, 20.000'in üstünde ölü ve bir o kadar da yaralı bırakarak sonucu henüz belli olmayan bir yöne doğru geri çekilmeye zorlanıyor. FKÖ, Filistin halkına dayatılan Amerikan planının büyük bir bölümünü, en başta Lübnan'ı terketmeyi kabul etmiş durumda. Silahlarını da beraber götürerek kara yoluyla Suriye'ye gitmek istiyor.

Öte yandan, daha önce gerillaları kabul edeceğini söyleyen Suriye buna pek istekli görünmemektedir. Çıkarı gereği, gerillaları kabul etmenin ileride yaratacağı tehlikeleri göz önüne alıyor. Durum öyle bir noktaya geldi ki, İsrail başbakanı Tel Aviv'de savaş yanlısı bir gösteride "FKÖ terörist olmaktan vazgeçerse ülkemizde gerillaları misafir ederiz" diyecek kadar ileri gitti.

"Kapitalist olmayan yolda ilerleyen", "ilerici" Arap devletlerinin İsrail'in Filistin halkına kanlı saldırısına karşı tutumlari, halkların kurtuluşunun dünya işçi sınıfının devrim savaşımıyla olanaklı olduğunu bilenler için hiç de şaşırtıcı değildir.

Türkiye'deki faşist cuntanın İsrail saldırısı üstüne "gerçekçi" tutumu da şaşırtıcı değildir. Cunta bir yandan İsrail'in elinde tutuğu 9.000'e yakın savaş esiri arasında olduğu söylenen Türkiyeli "teröristler"in iadesi için yaygarayı basarken, öte yandan Filistin halkının, barışın havarisi kesiliyor. Evren, Reagan'ın Lübnan sorununa ilişkin mesajını yanıtlarken "İsrail kuvvetlerinin Lübnan'dan en kısa zaman da çekilmesi gereğini" vurguluyor. (29 Haziran 1982, *Cumhuriyet)*

Bu sahte "barış" sevgisinin ardında Arap dünyasının lideri olabilme, Orta Doğu pazarlarında başı çekme dürtüsü vardır. İsrail'i kendisine rakip görüyor. Hristiyanlık Müslümanlık ayrımını da bu nedenle körüklüyor.

Oportünistler faşist cuntanın "dış siyaseti gerçekçidir" diyorlar. Bu gerçekçilik onlar için neredeyse övünç kaynağı oluyor. Faşist cuntanın dış siyaseti gerçekçidir ama bu gerçekçilik dünya halklarına ve işçi sınıfına değil, burjuvazinin çıkarlarına hizmet ediyor.

Öte yandan İsrail'in kanlı saldırısı Tel-Aviv'de güçlü barış gösterilerine yol açtı. İsrail'de bugüne dek görülmemiş boyutlarda savaş aleyhtarı bir kampanya yükseldi. 100.000'lik barış gösterileri yapılıyor. İsrail askerleri sınırlarda savaşmayı reddediyorlar. Aydınlar Filistin halkı için "yarım milyonluk bir ulus böyle kaybolamaz" diyorlar. (1 Temmuz, *Guardian,* 7 Temmuz, *The Times)*

Bu barış gösterileri karşısında ve Arap ülkelerini de hoş tutmak için Amerika, İsrail hükümetinin izlediği çizgiyi yumuşatmak, görüşmelerden iki tarafı da kendisine döndürmeyecek bir anlaşmayla çıkmak istiyor. Ama "kapitalist olmayan gelişme yolunda ilerleyen", "ilerici" ülkelere bel bağlamak nasıl bir ham hayalse, barış gösterilerini de abartmak, işçi sınıfının devrim savaşımının önüne koymak, bununla savaş kaynağı emperyalizmin yeryüzünen silinebileceği illüzyonunu yaratmak hayaldir. Falkland krizinin ardından İngiltere'de ve tüm Avrupa çapında düzenlenen yüzbinlik barış gösterileri, yeni bir Orta Doğu krizinin patlak vermesini engelleyemedi.

Son Orta Doğu krizi gibi olayların yeryüzünde tekrarlanmaması, kapitalist ülkeler işçi sınıfının kendi burjuva devletlerine karşı, devrim için savaşımına ve başarısına bağlıdır. Barış gösterileri, yalnızca savaşa karşı propagandanın değil, devrim için savaşın platformu haline dönüştürülmelidir.

Komünistlerin görevi, kapitalist Arap devletlerini em peryalizmle uzlaşmakla suçla mak değil, bu ülkeler işç sınıfını ve dünya işçi sınıfın kendi burjuva hükümetlerir yıkacak devrime hazırlamak tır. Halkların kurtuluşu da b devrimlerin başarısıyla ol naklıdır.

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin.

Karkêren bemû
welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Devrimin de, partinin de
güvencesi işçilerdir!

Yıl:8, Sayı:204
26 Temmuz 1982

ÇEK-AL

24 OCAK KARARLARI ÜZERİNE

Emine Engin

Faşist darbeden iki gün sonra, TKP EK ÜB bir bildiri yayınlamıştı. Bu bildiride şöyle demişti:

"Emperyalizm ve tekelci burjuvazi, devrimci durumdan karşı-devrimle çıkabilmek, derin ekonomik-toplumsal bunalımı tersinden çözmek amacıyla, gerici generaller eliyle faşist bir darbe yaptı. Yerli tekelci burjuvazi bu darbe ile Türkiye'nin emperyalistleşmesinde ve devlet tekelci kapitalizminin işleyişinde önemli bir aşamaya ulaşmayı amaçlıyor."

Aynı anlayış, 1981 başında toplanan TKP II. Leninciler Konferansı kararlarında açıldı. Ve yaşam, her geçen gün bu anlayışı, kararlarda yazanları canlı bir biçimde doğruladı.

Konferans kararlarında, faşizmin işlevine ilişkin olarak şöyle deniyordu:

"Her toplumsal yapıda olduğu gibi, tekelci kapitalizmin egemenliği koşullarında da üretim ilişkileriyle üretim güçleri arasında, ancak nitel bir sıçramayla aşılabilecek bir uçurum doğmuşsa ve egemen sınıfın sıçramayı reformcu yoldan gerçekleştirecek manevra alanı yoksa, şiddetin ebelik edeceği bir dönem nesnel zorunluluktur. Devrim bunu olumlusundan, kalıcı olarak çözer. Faşizm ise karşı devrimci şiddetle, finans-kapitalin açık diktatörlüğü altında, geçici olarak olumsuzundan gidermeye çalışır. Bir yandan üretim güçlerini bastırır, öte yandan üretim ilişkilerini, varolan yapı içinde genişletmeye çalışır. Bu da, en önemli üretim gücü olan işçi sınıfına baskı ve devlet tekelci kapitalizminin merkezi bürokratik yapısını pekiştirmek, tüm üretimi bu yapı altında örgütlemek, büyük mülkiyeti güçlendirmek ve dışa açılmaya yönelmek demektir."

Gerçekten de, geçen zaman içinde yaşam burada söylenenleri bir bir doğrulamıştır. 24 Ocak kararları denen ekonomi siyaseti tümüyle bu doğrultudadır. Bu yazıda çeşitli yönleriyle, özellikle bankerliğe ilişkin olarak, bu siyasete değineceğiz. Ancak önce, konuyu daha iyi anlayabilmemiz için üretim ilişkileri kavramını kısaca ele alacağız.

Üretim ilişkileri üzerine

Marks'ın sözleriyle üretim ilişkileri, "toplumsal yaşam süreci içinde, toplumsal yaşamlarını yaratırken insanların kurdukları ilişkiler"dir. (Marks, *Kapital*, İngilizce basım, c.III, s.878)

Emek ve üretim araçlarından oluşan üretim güçleri, ancak belli bir toplumsal ilişkiler ağı içinde örgütlü olarak üretim yapabilir, ancak böyle bir örgütlü işleyiş içinde gelişebilir. Bunun nasıl bir örgütlenme, nasıl bir ilişkiler ağı olacağını üretim güçlerinin içinde bulunduğu gelişme aşaması belirler. Ve bu toplumsal ilişkiler ağı, yani üretim ilişkileri, yasal ifadesini, Marks'ın deyimiyle mülkiyet ilişkilerinde bulur. (Marks-Engels, *Seçme Yapıtlar*, İngilizce basım, c.I, s.503-504)

Üretimin sürebilmesi için üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasında bir uyum gereklidir. Bunların çelişkiye düşmesi demek Marks'ın deyimiyle, "üretimin maddi gelişmesiyle onun toplumsal biçimi arasında bir çelişki" demektir. (Marks, *Kapital*, c.III, s.884) Yani, varolan toplumsal ilişkiler ağı içinde, varolan örgütlenme içinde, varolan üretim ilişkileri çerçevesinde artık üretim geliştirilemez duruma gelmiştir. Üretim ilişkileri ya tümüyle değiştirilecektir, ya da en azından, varolan toplumsal sistemin kendi içinde alan açılacaktır. Her iki durumda da üretim ilişkilerinin çerçevesi genişletilmiş olacaktır.

Üretim güçleri geliştikçe üretim giderek toplumsallaşır. Üretim ilişkilerinin genişlemesi bu toplumsallaşmanın gereksinimlerine ayak uydurmasıdır. Başka bir deyişle, üretim toplumsallaştıkça, üretim ilişkilerinin, girift işbölümü zincirinin daha çoğunu, daha doğrudan denetleyecek, bu zincirin işleyişini daha iyi örgütleyecek duruma gelmesi demektir. Tarih boyunca üretim ilişkilerinin genişleme yönü, insanlığın toplumsal üretim, toplumsal yaşam üzerindeki denetiminin artmasıdır. Bunun doruğu komünizmdir.

Üretim ilişkilerinin yasal ifadesi mülkiyet ilişkileri olduğuna göre, üretim ilişkilerinin genişlemesi de yasal ifadesini mülkiyetin büyümesinde bulur. Büyük mülkiyet, kendisi üretim güçlerinin artık küçük birimlerde ve birbirinden kopuk olarak kullanılamaz bir gelişme düzeyine ulaşmasının sonucu olduğu gibi, onların kullanımını daha da toplumsallaştırır.

Üretimin toplumsallaşmasına en iyi uyan ve onu daha da geliştirecek olan üretim ilişkisi sosyalizmin toplumsal mülkiyetidir. Marks ve Engels, kapitalizm içinde de, anonim şirketlerin, tekellerin, devlet tekelci kapitalizminin gelişiminden, bu gelişimin kapitalist ilişkilerin "dar" gelmesine karşı tersten ve geçici bir çözüm olduğundan söz ediyorlar. (Marks, *Kapital*, c.III, s.440), (Engels, "Ütopik ve Bilimsel Sosyalizm", *Seçme Yapıtlar*, İngilizce basım, c.III, s.134)

İçinde yaşadığımız çağda, üretimin toplumsallaşması bir ülke sınırlarını aşmıştır, uluslararasıdır. Dolayısıyla bu çağda, üretim ilişkilerinin toplumsallaşan üretime ayak uydurması, "genişleme"nin de ülke sınırlarını aşmasını getirmektedir. Bu gereksinimi en iyi karşılayacak olan, yine sosyalist üretim ilişkileridir. Ancak, kapitalizm bu gereksinime de tersinden çözümüyle geçici olarak ayak uydurmuştur. Emperyalizm, sermayenin sınırlar aşması, büyük mülkiyetin bir devlet sınırına hapis kalmaması vb. de hep bu tersten

çözümün yansımasıdır.

Sonuç olarak, üretim ilişkilerinin genişlemesini şöyle toparlayabiliriz: Kapitalizm koşullarında bunun günümüzde taşıdığı somut anlam, tekelleşmenin hızlanması, mülkiyet birimlerinin genel olarak daha büyüğe doğru gitmesi, devletin rolünün artması, finans-kapitalin çeşitli alanları daha sıkı denetleyebilecek daha büyük örgütlenmelere gitmesi ve emperyalistleşmesidir.

24 Ocak kararlarının amacı

Yirmidört Ocak kararları denen ekonomi siyaseti, Konferans kararlarımızda sözü geçen, üretim güçlerini bastırma, üretim ilişkilerini genişletme çabasına tümüyle canlı bir örnektir. İçine düştüğü derin bunalım karşısında, kapitalizmin kendini kurtarma mekanizmalarını harekete geçirişidir.

Türkiye'de kapitalizm tarih sahnesine geç çıktı. Bu nedenle, birçok ülkede olduğu gibi zamanla, taş üstüne taş koyarak gelişmedi. Hız ölçütünü birinci plana aldı. Kapitalizmin olağan anarşisinin çok daha ötesinde bir anarşiklik içinde, bir yandan kapitalizmin tarihinde uzun dönemleri kapsamış aşamaları ya atlayarak, ya on yıllara sığdırarak, öte yandan geriliklerini de ileri aşamalara taşıyarak gelişti.

1950'ye kadar, daha çok, bu gelişmenin koşullarının hazırlanması ağırlık taşıdı. 1950'den sonra ise kapitalist gelişme büyük bir patlamayla, tam yukarıda belirttiğimiz olağanüstü anarşiklik içinde yol aldı. "Darboğaz" sözü artık Türkçede sık sık kullanılan bir söz oldu. Ekonomi, sürekli darboğazlara takılarak, bunların arasından bir ilerleme seyri gösterdi.

Başka bir deyişle, Türkiye'de üretim güçleriyle üretim ilişkileri, 1950'den bu yana, uzunca süreli bir uyum içinde olamadı. Sürekli düğümler, sorunlar çıktı, aşıldı, ama bu kez daha üst düzeyde yeniden çıktı. Sonuncusu artık toplumu derinden sarsıyordu. Bu temelde uzun yıllar yaşadığımız devrimci durum doğdu ve 1980'e doğru burjuvazinin devletini, düzenini dağıtmaya başladı.

Devrimci güçler bu durumu devrime götüremedikçe, karşı devrim güçlendi. Bir yandan karşı devrimin saldırısı yoğunlaşırken, öte yandan kapitalizmin kendini kurtarma mekanizmaları büyük bir çabayla harekete geçirilmeye çalışıldı. 24 Ocak kararları bunda bir dönüm noktasıdır.

Yirmidört Ocak kararlarının amacı, "Türkiye'yi hemen geliştirmek" değildi. Amacı, kapitalizmi gelişebilir duruma getirmekti. Üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki çelişki o denli büyük bir boyuttaydı ki, kapitalizmin gelişebilir duruma gelmesi için önce bunlar arasında belli bir uyum sağlamaya çalışması gerekiyordu.

Bu seziyle 24 Ocak kararları, üretim güçlerinin yığınsal yıkımına göz yuman, getirdiği güdümlü ve acımasız rekabetle asıl üretim ilişkilerinin genişlemesini, büyüğün daha büyümesini hedefleyen bir yol tuttu.

Yirmidört Ocak kararlarıyla, KİT'lere verilen devlet desteği azaltıldı, KİT ürünlerinin fiyatları yükseltildi. Genel olarak sıkı para siyaseti uygulamaya konuldu. Faiz haddi yükseltildi. Herkesin petrol arayabileceği duyuruldu. İthalat ve ihracata farklı kur uygulamasına yönelik önlemler alındı. Döviz fiyatının serbest bırakılmasının yolu açıldı. İşsizlik, açlık, yatırımların azalması pahasına enflasyonu düşürücü bir yol tutuldu.

Yirmidört Ocak kararlarıyla somut olarak getirilenleri saymak, tek başına pek birşey ifade etmiyor. Ama bunların topluca, birbiriyle ilişkili olarak etkileri sonuçta şunlar olmuştur:

Çalışanların sağlığına aykırı düşen yaşama koşulları, yığınsal işsizlik, iflaslarla, kredi zorluklarıyla duran makinalar, yatırımların daralmasıyla yeni üretim güçlerinin devreye sokulmasının engellenmesi. Öte yanda ise, zaten güçlü oldukları için, yaratılan rekabet koşullarını göğüsleyerek daha da güçlenen, büyüyen bankalar, tekeller-finans kapital. Üretim güçlerinin yığınsal yıkımı, israfı bilinçli olarak uygulanırken, finans-kapitalin, büyük mülkiyetin daha da güçlenmesi, güçlenerek uluslararası standartlara erişip dışa açılma sorununu da çözme çabası.

24 Ocak kararları gerçek kimliğini faşizmle buldu

Yirmidört Ocak kararları 1980'de, 12 Eylül'den önce alındı. Gerçekte bunun da öncesi vardır.

1978'den başlayarak bankerliğin hızla artması, belli mekanizmaların kendiliğinden işlemeye başlamasından başka birşey değildir. Karaborsa, kaçakçılık ve spekülasyonla karışık olarak, yüksek faiz uygulaması o sıralarda başlamıştır.

Bu uygulama üstelik burjuvazinin kendi yasalarını çiğnemesiyle, en "saygıdeğer" bankaların, tekellerin herkesçe bilinen ortaklığı içinde sürmüştür. 24 Ocak kararlarının yolu, böylece anarşi içinde, ekonomik mekanizmaların harekete geçmesiyle, bir bakıma kendiliğinden döşenmiştir.

Bu yolun sonunda alınan 24 Ocak kararları, Türkiye'de hele ki o sıralarda, "cesur kararlar" olarak nitelendirilmiştir. "Cesur"luğu, o güne dek resmen uygulanmamış bazı önlemleri karara bağlamış olmasıdır. Ama bu kararların özü asıl 12 Eylül sonrasındaki uygulamayla açığa çıkmıştır. Bu uygulamanın taşıdığı "cesaretin", keskinliğin yanında, 24 Ocak kararları metin olarak hiç de "cesur" kalmamaktadır.

Somut örnek verirsek, kararlar faiz hadleri konusunda kararsızlık içindedir. Esnek kur uygulamasını açıkça getirmemekte, ona yolu açmaktadır. İhracata çok ayrıcalıklı destek konusunda ikircimlidir. Sıkı para önlemlerinde kendi açısından korkaktır.

Bunların da temel ve doğal bir nedeni vardır. 24 Ocak kararlarının yöneldiği "cesur", toplumun çok geniş kesimlerini finans kapital yararına yıkıntıya götürecek, acımasız bir rekabet başlatacak önlemler, Türkiye'nin koşullarında, gerçek özüyle ancak faşist bir diktatörlüğün bekçiliği, şiddetin ebeliği eşliğinde uygulanabilirdi. Öyle de oldu. 24 Ocak kararlarının geveledіği önlemler, asıl 12 Eylül sonrası bütün çıplaklığıyla, uygulamada açığa çıktı.

Yirmidört Ocak kararları,faşist darbeden önce alındı ama gerçek kimliğini faşizmle buldu. Bu zamana dek ise, devletin faşistleşmesi sürecini hızlandıran, bu "gerekliliği" dayatan, bilince çıkaran etkenler arasında önemli bir yer tuttu.

Yirmidört Ocak kararları, gerçek kimliğini faşizmle buldu diyoruz. Ancak, bu kararlardaki tek tek önlemlere baktığımız zaman, bunların çeşitli dönemlerde birçok kapitalist ülkede, faşizmi hiç de gerektirmeden uygulanmış ve uygulanan önlemler olduğunu görüyoruz. Örneğin bu önlemlerle Friedmancılık arasında paralel kuruluyor. Ama, Friedmancılık bugün birçok kapitalist ülkede uygulanmaktadır. Buralarda faşizm de yoktur.

Bunun açıklaması çok basittir. Faşizm kapitalizmden ayrı bir ekonomik sistem değildir. Konferans kararlarımızda çok güzel dile getirildiği gibi, tekelci kapitalizmin egemenliği koşullarında üretim güçleriyle üretim ilişikileri arasında çok büyük bir uçurum doğmuşsa, egemen sınıfın bu uçurumun doğmasını engelleyecek ve sorunlarını reformcu yoldan çözecek manevra alanı yoksa, reformcu yoldan çözülürken uygulanacak aynı önlemler, yoğun, radikal ve yıkıcı bir biçimde, faşizm altında, karşı devrimci yoldan uygulanır.

Önlemlerin kendisine baktığımızda, belli bir sırada İngiltere'de uygulanmış şu ya da bu reformcu önlemden farklı değildir. Farkı, bu tür birçok önlemin yoğun olarak birarada, radikal bir biçimde ve çok derin bir uçurumun eşiğinde olan bir ülkede uygulanmasıdır.

Bütün bu söylenenlerle, Türkiye pratiğinde bir kez daha kanıtlanıyor ki, faşizm diye boynuzlu kulaklı, kapitalizmden apayrı bir yaratık aramak,

konuya böyle yaklaşmak yanlıştır. Faşizme, genel olarak kapitalizm temelinde, özel olarak da tekelci kapitalizmin egemenliğinde, gördüğü işlev açısından bakmak gerekir. Onun özünü burada bulabiliriz.

Banka-banker dayanışması

Yirmidört Ocak kararları, asıl kimliğini faşizm altında buldu, bu kararların gerçek özü faşist darbe sonrasındaki uygulamalarla açığa çıktı dedik. Şimdi, sıkı para-yüksek faiz siyasetine ve bankerliğe ilişkin çeşitli yönleriyle bu uygulamaya kısaca bakalım.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, gerçek yaşamda serbest faiz uygulaması 24 Ocak'tan çok önce başlamıştı. 24 Ocak kararları da faiz haddini yükseltti ama açıktan serbest faiz uygulamasına geçmedi. Serbest faiz uygulaması, resmen Temmuz 1980'de başladı.

Bu sıralarda, "banka banker kavgası" gazete manşetlerini sardı. Bankalar ve bankerler halka reklamla saldırıya geçtiler. Kuşkusuz, arada banka-banker kavgası da olmuştur. Ama işin özünde bankalar ve holdingler bankerlerle daha çok ortaklaşa çalışmışlardır. Bu ortaklık, yaratılan toz duman bulutuyla gizlenmiştir ve 12 Eylül'de başa gelen faşist cunta bilinçli olarak bu kargaşaya tam bir yıl seyirci kalmıştır.

Banka-banker kavgası diye yansıtılanın gerçekte böyle olmadığı şundan da bellidir ki, bankalar "centilmenlik" anlaşmalarıyla, çok yüksek olmayan ortak faiz saptamaya başladılar. Kuşkusuz bu, bankerler karşısında yenilgiye düştükleri için değildir. "Esnek" uygulanan bu anlaşmaların çeşitli amaçları vardı.

Bunların başında, kendi entegre parçaları olan holdinglere ucuz kredi sağlayabilmek için, faiz haddini çok yükseltmeyi istememeleri geliyordu. Bankacılık sistemine güveni sarsmamak, sistemi korumak da amaçları arasındaydı. Çok yüksek faiz vermek, sıkı para siyasetinin izlendiği bir ortamda, para darlığı nedeniyle bir anda zincirleme yıkımlara götürebilirdi. Ayrıca, bir başka amaç da bu yollardan kendi aralarındaki rakabeti yürütmekti. Riskli de olsa, faiz yarışıyla öne geçmek isteyen olursa, "centilmenlik" anlaşması bunu da engelleme amacını taşıyordu.

Bankalar kendi faiz hadlerini serbest bırakmadılar, çok yükseltmediler ama bankerlik kurumundan bu alanda olabildiğince yararlandılar. Sonra tahvillerin resmi faizleri de çok yükseltilmedi. Bankası olan-olmayan holdingler de bankerlikten yararlandılar.

İki ana banker türü ortaya çıkmıştı. Biri borsa bankeri, ötekisi piyasa bankeri. Borsa bankerleri menkul kıymetler satarken, piyasa bankerleri tasarruf toplayıp, kredi veriyorlardı.

Borsa bankerleri, ya faizi sabit tutup sattıkları tahvilin vb. vadesini kısaltıyorlardı, ya da faizi yükseltip vadeyi sabit tutuyorlardı. Bunlara sırayla bakalım. Mayıs 1979 tarihli *Banka ve Ekonomik Yorumlar* dergisinde, İş Bankası Menkul Kıymetler'den Muharrem Karslı'nın yazısındaki örnekleri aktaracağız. O zaman faizler daha düşüktü. Bu nedenle örneklerdeki faizler düşük kalacak. Ama işleyiş aynıdır.

Birincide, yani faiz sabit, vade değişkenken şöyle oluyor: Banker tahvilleri şirketten satın aldığı fiyata satıyor, ama her an geri ödeme sözü veriyor. Bu söze karşılık, şirketten %10-12 komisyon, %5-10 destekleme fonu alıyor.

Burada şirket, tahviller için normal faizden fazla faiz ödemiş oluyor. Ama resmi faiz çok düşük tutulduğu için, ikisi toplandı mı, enflasyon oranıyla aynı ya da onun daha gerisinde bir faizle yani bedavaya kredi kullanmış oluyor. Türkiye'de tahvil çıkarma hakkı yalnızca anonim şirketlerindir. Dolayısıyla, bu yoldan bedava kredi kullanma hakkı da onlarındır. Anonim şirket olmayanların nasıl kredi kullandığını piyasa bankerlerinde göreceğiz.

Borsa bankerliğinin ikinci türüne gelince. Bunda, faiz yükseltiliyor, vade sabit tutuluyor. Faiz istenirse aylık gelir olarak da ödenebiliyor.

Bu ikinci tür şöyle işliyor: Banker tahvilleri şirketten satın alıyor. Diyelim 1000TL'lik tahvili, müşteriye 625TL'ye satıyor. Banker aradaki farkı ve ek komisyonu şirketten alıyor.

Müşteri 2 yıl sonra tahvili satabilir ve sattığında 1000TL alır. Aradaki fark olan 375TL yılda brüt %37.5, net %30 faiz demektir. Müşteri 2 yıl sonra tahvili satmazsa %21 brüt faiz almaya başlar. Bu 1000TL için 168TL'dir. Müşteri kendisi tahvile 625TL ödediği için, onun için net %26.9'luk faiz demektir. Her iki durumda da, faiz tahvilin resmi faizinden yukarıdadır.

Burada, anonim şirketler tahvil çıkararak yine oldukça avantajlı bir biçimde kredi kullanmaktadırlar. Ama en önemli bit yeniği bu değildir.

Faizler aylık gelir olarak alındığı zaman, tahvil bankerde kalır, faiz kuponu müşteriye verilir. Mevduat sertifikaları da tahvile benzer işlem gördüğünden aynı şey onlar için de geçerlidir. Banker, kasasındaki tahvillerle, mevduat sertifikalarıyla birlikte yok olursa, "intihar" ederse, kaçarsa müşteri anaparasını alamaz, bankalar ve şirketler de borçlarını bir kalemde silmiş olurlar.

Türkiye'de bu yoldan büyük soygunlar tezgahlanmıştır. Banka ve tekeller, tahvil ve mevduat sertifikası satarak piyasaya milyarlarca lira borçlanmışlardır. Sonra, bunları satan banker kasasındaki kağıtlarla birlikte yok olunca(!) borçları silinivermiştir. Burada bankerlerin satın alınmasından, açık söyleyelim öldürülmelerine kadar her yol uygulanmış olsa gerek.

Örneğin, banker Servet diye bir konu haftalarca gazetelerin manşetlerinde yer aldı. Adam kayboldu, arandı, bulunamadı, derken cesedi bulundu. Cesedinin boy boy resmini bastılar. Şimdi ortaya sızıyor ki, banker Servet İsviçre'deymiş! Aynı sıralarda bir sürü banker kayboldu, intihar etti, öfkeli müşterilerince öldürüldü vb. Açıktır ki o sıralarda, bankerler değil, asıl tahvil ve mevduat sertifikaları kaybolmuş, "intihar etmiş" vb!.

Şimdi gelelim piyasa bankerliğine. Buradaki örneği de, Faik Başbuğ'un, Ağustos 1979 tarihli *Banka ve Ekonomik Yorumlar* dergisindeki bir yazısından aktaracağız.

Bankayla banker anlaşıyor. Banka kendisine mevduat yatırılsın istiyor ve aynı miktarda kredi vermeyi kabul ediyor. Banker de mevduat yatırmak isteyenle, kredi almak isteyenleri buluyor.

Banka mevduatı bankerden alıyor, buna diyelim yılda %20 faiz ödüyor. Krediyi de bankere veriyor, bundan da diyelim %27.5 faiz alıyor. Bankanın kârı şimdilik %7.5.

Banker, mevduat sahibine yılda %240 faiz vaadediyor. Bunun %20'sini bankadan aldığına göre, kendisi %220 ödüyor. Kredi isteyenden ise %360 faiz istiyor. Bu %360 faizin %220'siyle mevduat sahibine verdiği sözü tutuyor. %27.5'ini bankaya resmi faiz olarak ödüyor. Yine de geriye kalıyor %111'lik kâr! Banka bunun tümünü bankere kaptıracak değil ya, onunla paylaşıyor!

Bu işleyişler giderek dal budak saldı. Mevduat sertifikaları, hem bu tür işleyişlerde "güven" belgesi olarak kulanılmaya, hem de banka tahvili gibi bir iş görmeye başladılar.

Buraya kadar anlattıklarımız, daha bulamadığımız için anlatamadığımız bu tür bir sürü işleyişle birlikte, bir yıl uygulandı. Bunların yukarıda değindiğimiz düpedüz sahtekârlık yanını bir yana bıraksak, tahvil çıkarabilenler ve banka sahibi holdingler bu süre içinde ucuz kredi kullanmış oldular.

Küçükler büyük bir hızla elendi. Küçüklerin elenmesi bankerlere de yansıdı. Bankerler dökülmeye başladılar. Yalnızca dönen sahtekârlıklarla değil, işin nesnel mantığıyla da halk soyguna uğradı. Bu durum 1981 sonlarına doğru, halkın tepkisi açısından "sorun" olmaya başladı.

Bir yıl olayları "izleyen" cunta, 1981 sonlarında bürokratik denetimini işlet-

meye başladı. Ard arda aldığı kararlarla çeşitli koşullar getirdi. Maliye Bakanlığı'ndan ruhsat, ödenmiş sermaye ve yedek akçenin en az 200 milyon TL olması, reklam denetimi, mevduat sertifikaları pazarlanmaması gibi kararlar aldı.

Bunların bir kısmı uygulanmadı, çünkü uygulansa yıkımlar artacak, "sorun" büyüyecekti. Bir kısmı uygulandı ve soygun sürecini daha da hızlandırıcı etki yaptı. Bir kısmı ise bürokratikliği nedeniyle uygulanamadı.

Sonunda "sorun" büyümeye devam etti.

Kastelli'nin iflası Özal'ın istifası

Bankerlerin ilk iflas, kaçma vb. furyası yürürken, bunlara "yol kazası" denmiyordu. Tam tersine "iflaslar olacaktır, normaldir" diye demeçler verildi. Bu iflaslara "yaprak dökümü" diyenler oldu. "Parazitlerin ayıklandığı" söylendi. Ama iflaslar Kastelli düzeyine yükselince, buna "yol kazası" dediler.

TKP'nin Sesi Radyosu 28.6.82 tarihli yayınında, Kastelli için şöyle diyor:

"O yalnızca bir komisyoncuydu. Belki çapı biraz büyüktü, komisyonu biraz çoktu ama adam sıradan bir komisyoncuydu."

Yıllarca Koç'lara, Sabancı'lara ticaret burjuvazisi demiş bir anlayışın Kastelli'ye de sıradan bir komisyoncu demesine şaşırmamak gerekir. Oysa Kastelli finans-kapitalin bir parçasıydı. Onun iflasına bu nedenle yol kazası dendi.

Finans-kapital bankerlik kurumunu kullandı, posasını attı ama içinden "örgütlenmemiş sermaye piyasasını" örgütleyen bir çekirdek de çıkardı. Kastelli bu çekirdeğin içindeydi.

Kastelli'nin iflası, başka bazı kesimler gibi genel siyaset açısından özel olarak amaçlanmıyordu. Ama 24 Ocak kararlarının mantığına göre, işleyen acımasız rekabet, çok daha ayrıcalıklı koşullarda da olsa, finans-kapital arasında da yürümektedir. Kastelli bu çatışmalar sırasında yol kazasına uğramıştır.

Son zamanlarda, genel olarak finans-kapital gurupları özel olarak bankalar arasında çelişkiler ayyuka çıkmıştır. Küçük bankaların birleştirilmesi sözleri ortalıkta dolaşmaktadır. Çeşitli holdingler arası rekabet de bankalara yansımaktadır. Çukurova Holding'in Pamukbank'ı ile Çavuşoğlu-Kozanoğlu'nun Hisarbank'ı arasında basında açıkça ağız düellosu yürümektedir.

Sıkı para siyasetinin yarattığı para darlığı ve bankalar arasında hızlanan rekabet nedeniyle, bankalar uzun bir süredir Merkez Bankası'na mevduat karşılıklarını ödememişlerdir. Bu hem sıkı para siyaseti, hem bankacılık sisteminin "itibarı" açısından tehlike taşıdığından ve İş Bankası'yla Yapı Kredi'nin Merkez Bankası'nın ortakları arasında olduğu da dikkate alındığında, "doğal olarak" Merkez Bankası bu paraları istemiş ve cezasını da %54'e yükseltmiştir.

Bu kararla ortalık karışmış, birçok banka para bulmak için bir yandan faizleri yükseltmişler, öte yandan da Kasım 1981'den beri bankerlere pazarlatmak yasak olmasına rağmen, bankerler eliyle mevduat sertifikası satışa çıkarmışlardır. Bunun üzerine Merkez Bankası bir toplantı örgütleyerek, faizleri %50'ye düşürtmüş, mevduat sertifikası satışını da durdurmuştur.

Bu olaylar sırasında ateş altında kalan Hisarbank, Kastelli'ye yüklü miktarda mevduat sertifikası pazarlatanlardandır. Kastelli bunların karşılığında, karşılıksız çek vermiş, Hisarbank parayı istemiş, Kastelli bulamamış vs. ve batmış. Finans-kapital gurupları arasındaki çatışma, Kastelli'nin iflasıyla sonuçlanmıştır.

Kastelli yol kazasına uğramıştır ama kazadan asıl zarar gören parasını Kastelli'ye yatırmış olanlardır. Mevduat sertifikalarının anaparası ve düşük bir faiz ödenecektir. Tahvillerin ne olacağı ise belli değildir. Ama ne olursa olsun, Kastelli'ye para yatıranlar, ki bunların çoğunluğu dar gelirli kesimdir, en azından faizden zarar göreceklerdir.

Kastelli yalnızca banker değildir. Bu "sıradan komisyoncu" sermaye ihraç eden, yurtdışında iş yapan iki inşaat firmasına sahiptir. Daha mobilya, turizm gibi alanlarda da şirketleri vardır. Kendisi bankerlik alanındaki iflasıyla kârından zarar etmiştir.

Kastelli olayı, Özal ve Erdem'in istifasına yol açmıştır. Finans-kapitalin çıkarlarının tutarlı ve kararlı bir savunucusu olan Özal, mevduat sertifikalarına karşılık bankalara destek verilmesine açıkça karşı çıkmamış ama tahviller için aynı tutumun alınmamasında israr etmiştir. Gazetecilerin sorduğu soruya da açıkça şöyle yanıt veriyor: "Ben öteden beri iflas edene, bankere para kaptırana devlet kesesinden para ödenmesine karşıydım. Bu benim politikama tersti." *(Günaydın, 18.7.82)*

Gerçekten de öyle. Özal iflas ettirmek, bankere para kaptırtmak, büyükleri büyütmek için başa gelmişti. Bu gerçeği Metin Toker de çok açık dile getiriyor:

"Özal ekibi sağlıksız Türk ekonomisini bünyede sağlığa kavuşturmak için girişilmiş esaslı bir teşebbüsün gayretcileri olarak hatırlanacaklardır...

(...)

"Özal'ın çok eleştirilen 'ölen ölür, kalan sağlar bizimdir' prensibini eğer piyasa ekonomisi uygulanıyorsa ve uygulanacaksa yadırgamak son derece anlamsızdır...

"... Özal ekibinin yaptıklarını bozmak değil, ancak yapamadıklarını yapmak Kafaoğlu ekibinin başarı şansını oluşturacaktır." *(Milliyet,* 19.7.82)

Kuşkusuz ki, "ölen ölür, kalan sağlar bizimdir" prensibi(!) finans-kapitalin temel çıkarını özetlemektedir. Sorun bunu uygulamayı istemek ya da istememek değil, uygulayabilecek koşulların olup olmamasıdır.

Bizce Özal'ın istifası, Türkiye gibi bir ülkede bu siyasetin başarılamayacağını yansıtıyor olabilir. Zaman gösterecektir ama böyleyse, Kafaoğlu'nun hiç "başarı" şansı olamayacaktır.

Sonuç

Yirmidört Ocak kararları daha ilk kabul edildiğinde, *Banka ve Ekonomik Yorumlar* dergisinin ekonomik yorumlar bölümünde Kemal Kurdaş şöyle diyor:

"Biz otuz yıldır ekonomik politikamızda, kısa vadeli rey hesaplarıyla, kısmen bilgisizlikten ama büyük ölçüde oportünizmden kaynaklanan ve birbiri üstüne yığılan büyük hatalar yaptık."(s.33)

Bundan sonra, Kemal Kurdaş kararları "cesur" olarak nitelendiriyor.

Gerçekten de, burjuvazi açısından 24 Ocak kararları, otuz yıldır uyguladığı en "ilkeli" siyaset olmuştur. Kapitalizmin yaşamsal, en temel çıkarlarını gözetmiştir. Nasıl ki işçi sınıfını kendisi açısından oportünist siyasetler kurtarmıyorsa, burjuvazinin kendi açısından da durum böyledir.

Otuz yıldır burjuvazinin oportünist siyasetleri boş vaadler, enflasyonla geri alınan kof gelir dağılımı vb. oldu. 24 Ocak kararlarıyla ise burjuvazi çok açık seçik, ekonomik-siyasal şiddetle işçi sınıfının emekçilerin üzerine yürüdü.

Bugün, Türk-İş'in rakamlarına göre bile işçilerin *reel ücretleri* son üç yılda %50 gerilemiştir. İşsizlik yığınsal açlık boyutlarındadır. Enflasyon ise, burjuva gazetelerine göre bile %50'nin altına hiçbir zaman inmemiştir. Bizce de bugün en az %60-70'dir. Bu koşullarda, 7000TL asgari ücretin yetmediği, 12.000TL olması gerektiğini (!) söylüyorlar.

Sendikal haklar yok, hapishaneler devrimcilerle dolu. Kürt halkı sık sık kıyımlarla karşılaşıyor... Saymakla bitmez.

Bu siyaset karşısında ağlaşmak hiçbir şeyi çözmez. Burjuvazinin "oportünist" siyasetini de, "ilkeli" siyasetini de yaşadık, gördük. Seçim bizimdir ve devrimdir.

Finans-kapital de yakında kopabilecek kızılca kıyameti görüyor

Muzaffer İstanbullu

Finans-kapital bunalımı çözemedi. Çöküş hızlanıyor. Dışarıda yeni ve yeterli sömürü alanları bulamayan faşist diktatörlük, içe dönük saldırılarını daha da arttırdı.

Dağlarda, Kürdistan köylerinde kanlı kıyımlar düzenleniyor. İşçi semtlerine, gecekondulara "çanta operasyonları" düzenliyorlar.

Yaz aylarında birçok fabrika tamir-bakım için revizyona girdi. İşçiler izine çıktı. Revizyon bitimi, izin dönüşünde çok sayıda işçi işten atılacak. Patronlar şimdiden %50'ye varan toplu çıkarmalar için sıkıyönetimden izin aldıklarının propagandasını yapıyorlar. KİT'ler için de aynı tutum söz konusu. Milli Eğitim Bakanı'nın "birbuçuk milyon öğretmen Türkiye için fazladır, bu sayıyı yarıya indirsek bile eğitim aksamaz" demesi öğretmenlerin de yığınsal işten atılmayla karşılaşacaklarını gösteriyor.

Fabrikalar, işyerleri, okullar cadı kazanına döndü. Çok sayıda işçi, emekçi hepten açlığa mahkum edilecek. Fiziksel standardların daha da altında yaşamaya zorlanacak.

Halktan zorla daha çok fedakârlık istenecek. Hayır, faşizme özveri yok! Yalnızca faşizmi devrimle yıkmak için özveri göstereceğiz.

Komünistlere, devrimcilere özveri konusunda önemli ve ağır görevler düşmektedir. Halklarımıza zorla dayatılan ve sürekli arttırılmak istenen özveriyi devrimci özveriye dönüştürelim. "Kendin için özeri, devrim için özveri" propaganda ve ajitasyonunu örgütleyelim. Bu görevlerin başarılmasında kızıl ve güzel yaz taarruzu geleneğimiz güçlü bir silahtır.

Yaşam tüm zenginliğiyle bunalımın devrimle çözülebilir olduğunu gözler önüne seriyor. Halkın öfkesi birikiyor, kini nefreti artıyor. Finans-kapital yakında kopabilecek kızılca kıyameti görüyor. Elini güçlendirmek için durmadan alıyor. Öte yandan aldığı ekonomik ödünlere karşılık, bazı politik ödünler veriyor görünmek istiyor. Ama sözünü ettikleri anayasal hak ve özgürlükler, serbest seçimler, partiler hepsi göstermeliktir, göz boyamak içindir, yalandır. En küçük bir kırıntıyı bile vermez, veremezler.

Demokrasının kararlı savunucusu işçi sınıfımız gerici anayasayı yırtıp atacaktır. Gerici anayasaya hayır, demokratik anayasa için devrim!

Bir menşevikle tartışma

Menşevikler de referandumda hayır denmesini savunuyorlar. Ama nasıl bir anayasaya evet denir konusunda bizden tümüyle ayrılıyorlar.

Selam yoldaşlar,

Biliyoruz, menşeviklerin yaptıkları ve dedikleri artık kabak tadı verdi ama yine de bir menşevikle aramızda geçen tartışmadan çıkan sonuçları aktarmadan edemeyeceğim.

Menşevikler cunta faşist değildir derken örnek olarak, askeri yargıtayın verdiği, "itiraf ancak hakim ve mahkeme önünde geçerlidir" kararını gösteriyorlar. Onlar da aynen Troçkistler gibi görünüşe bakıp özü tanımlıyorlar. Tekellerin baskıcı diktatörlüğünü, cuntanın nasıl kapitalizmi kurtarmak için geldiğini anlayamıyorlar. Faşizm olsa, tekeller arasında kapışma olmazdı diyorlar ve Hisarbank-Pamukbank örneğini veriyorlar.

Türkiye'de bunalım ekonominin tüm dallarını sarsmıştır. Artık bunalım tekstili de içine alarak derinleşmektedir. Emperyalizmin güçlü ekonomik desteği olmadan holdingciler bu bunalımı kolay kolay atlatamazlar. Oysa emperyalizmin kendisi de bunalım içindedir. Türkiye'deki parçasına fazla birşey verememektedir. Holdingciler de büyük balık küçük balığı yutar hesabıyla küçükleri yutarken, birbirlerini de yutmayı denemektedirler.

Bunu teke tek yapmıyorlar. İkisi üçü bir olup, irice birini yemeyi planlıyorlar. Koç ve Çavuşoğlu-Kozanoğlu bağlaşıklığı, Çukurova Holding'in Sanayi bakanını hükümetten atarak ve Kastelli'nin başını yiyerek başlamışlardır. Yerler yiyemezler, ya da birkaç parçasını eksiltirler, artık bu onların sorunudur. Ama, bu çatışmanın menşeviklerin sandığı gibi, faşizmle çelişen bir yanı yoktur.

Menşevikler merkez komitesinde olan bitenlere ilişkin hiç ses etmiyorlar. Menşevik kongrenin Eylül'de yapılacağını söylüyorlar. "Peki kongre öncesinde örgüt kongreleri yapılıyor mu", "kongre demokratik olacak mı" gibi soruları yanıtsız bırakıyorlar.

Yalnız, radyo "kongrede tüm üyelerin görüşleri yansıyacak" dedi, diyorlar. Bazılarının, disiplinsizlik gerekçesiyle partiden atıldığını söylüyorlar. Demek ki, tabanda gerçekten birşeyler oluyor. Demek hepsi menşevik değil ama şimdilik onların yanında duruyorlar. Bu yoldaşlara elimizi uzatacağız.

Anayasaya gelince, menşevikler de referandumda hayır denmesini savunuyorlar. Ama nasıl bir anayasaya evet denir konusunda bizden tümüyle ayrılıyorlar. Onlara göre 1961 anayasası savunulurmuş, savunulmalıymış. Parti içinde demokratikliği işletemeyenler, elbette yığınlara gerçekten demokratik bir anayasa hedefini gösteremezler.

Söz SBKP ve sosyalist sisteme gelince, bu konuda da bize "siz kim oluyorsunuz da eleştirebiliyorsunuz" diye soruyorlar. Biz de kendilerine söyledik: Biz dünya işçi sınıfının Türkiye kolunun bir parçasıyız. Öteki parçaların yanlışlarını savunmak gibi bir sorumluluğumuz yoktur. Bizim dünya işçi sınıfına olan sorumluluğumuz, doğruları, dünya devriminin çıkarlarını savunmaktır. Sizin sorumluluğunuz ise, oportünizminiz için hesap vermektir!

Oportünizm yıkılmadan devrim olmaz!

S.Acar
İzmir

İşgal, sömürgeciliğe karşı savaş birliğimizi güçlendirelim

Yıldırım Girneli

Türkiye finans-kapitalinin Kıbrıs'ı işgalinin 9. yılına girdik. Geçtiğimiz sekiz yıl, Kıbrıs halkına büyük acılar getirdi, adanın 1/3'lük bölümünü Türkiye'nin sömürgesine dönüştürdü. Bugün Türkiye faşizm yaşıyor. Cunta, faşizmi sömürgeleştirdiği "yavruvatan"a ihraç etmeye çalışıyor.

İşgalin üzerinden geçen yıllar Türkiye finans-kapitalinin Kıbrıs'taki konumunu sağlamlaştırma dönemi oldu. Kuzey Kıbrıs ekonomisi, Türkiye tekellerinin egemenliğine girdi. Tüm zenginlikler sömürgeci Türkiye devletinin denetimine geçti.

Bugün işgal bölgesinde kurulan KTFD'nin sözde bağımsız olduğu gün gibi ortadadır. Bu sözde bağımsızlık, Türkiye finans-kapitalinin Kuzey Kıbrıs'ı sömürgeleştirmesini dünyadan saklamak için kullandığı bir örtüdür. Yoksa, KTFD tarafından uygulanmakta olan gerek iç, gerekse dış politikanın çerçevesi faşist Türkiye devleti tarafından çizilmekte ve yönlendirilmektedir.

Bu durum açıkça yaşamın içinde de görülebiliyor. Örneğin, 1981'de Kıbrıs'ta yapılan genel seçimlerin sonucunda hiçbir parti kendi başına hükümeti kuracak çoğunluğu sağlayamamıştı. Böyle olunca koalisyon kurma çalışmaları başladı. KTFD içinde buna "çözüm" bulunamayınca, "anavatan" müdahale ederek yeni hükümetin kurulmasını sağladı. Bu işler için Kıbrıs'a giden Dışişleri Bakanı İlter Türkmen yapılan bir toplantıda CTP Genel Başkanı Özker Özgür'e, CTP'nin koalisyona katılmasına "Ankara izin veremez" demiş. *(Yeni Düzen,* 11 Mayıs 1982). Bu şu demektir ki, Ankara'nın izni dışında KTFD'de birşey olamaz.

Geçtiğimiz günlerde Papandreau'nun Kıbrıs'a yaptığı ziyarete karşılık, Ulusu da KTFD'ne "resmi" bir ziyaret yaptı. Ulusu'nun ziyaretine Yunanistan ve Kıbrıs hükümetleri büyük tepki gösterdiler. "İllegal" bir hükümete "legal" bir başbakan *resmi* gezi yapamaz diye karşı çıktılar.

Ziyaretin amacı, bir yanıyla KTFD'yi "resmi" devlet gibi göstermek, öte yanıyla da sömürgeci faşist devletin, kendi sömürgesini denetleyip, oradaki işleri "yoluna" koymaktı. Ulusu'nun gezisi sırasında kullanılacak olan *belgiler* KTFD tarafından saptandı. Bunlar arasında "anavatan — yavruvatan bütündür", "meşalemiz Atatürk, yolumuz anavatan", "Kıbrıs Türkün vatanıdır", "ayyıldız Kıbrıs'tan koparılamaz", "Mücahit-ordu elele" gibi belgiler vardı. Faşist devletin başbakanı gerici-faşist içerikli belgilerle karşılandı. Ulusu'nun Kıbrıs gezisi *"tarihsel"* olarak nitelendirildi. Ulusu KTFD meclisinde yaptığı konuşmada KTFD ekonomisi için "tavsiyeler"de bulundu.

Kıbrıs'taki seçim döneminde, Türkiye'deki faşist yöneticiler, "Kıbrıs'ta artan komünizm tehlikesinden" bahsettiler. 26.6.81 tarihli *Hürriyet* gazetesi, Kıbrıs'ta "seçimlere 2 gün kala her türlü ölçünün elden kaçırıldığı..."nı yazıyor, "Kıbrıs Türk toplumunun ulusal değerlerini yıkma çabalarını yoğunlaştıranlara..." karşı dikkat çekiyordu.

Bu söylenenlerin altında, Türkiye'deki faşizmin Kıbrıs'a ihraç planları yatıyor. Cunta iktidara geldiği günden, sömürgesi Kıbrıs'ta da sopayı ucundan gösterdi. Denktaş'ın seçim gezileri sırasında Türkiyeli faşistlerle dolaştığı söyleniyordu.

Kıbrıs'taki son birkaç ayın önemli gelişmelerinden biri de 400 milyar TL'lik bir "kaçakçılık" olayıdır. Gazetelere göre bu "kaçakçılık" 1965'lerden başlıyormuş ve ucu KTFD'de ve TC'de "yüksek makamlara" kadar uzanıyormuş. Kaçakçılık olayının başını Ermeni asıllı birisi çekiyormuş. Bu nedenle olay Ermeni sorunu ile bağlanarak basında çarşaf çarşaf yayınlandı. Bu olaydan cunta, şövenist duyguları azdırarak puan toplamaya çalıştı.

Türkiye, faşizm gelene kadar 10 yıldan fazla bir dönem devrimci durum yaşadı. Ülkede ekonomik-siyasal-toplumsal yaşam alt-üst oldu. Finans-kapital ülke devrime gitmeden bunalımı karşı-devrimle, faşizmle çözmeye çalıştı, çalışıyor. Karşı-devrimci yol işçi sınıfı, emekçi halk için baskının, zorbalığın artması, açlık-yokluk demektir. Burjuvazinin çıkmazı o kadar büyük ki, bu, vatandaşın elinde avucunda ne varsa ona el koymak demektir. Bu el koyuşun sömürgelere yansıyışı daha da korkunç oluyor. Örneğin, KTFD devlet planlama örgütü, istatistik dairesinin açıklamasına göre, "son üç yıldaki hayat pahalılığı oranı %372 arttı." *(Yeni Düzen,* 3.3.1982)

Temmuz ayında KTFD ile Türkiye arasında çeşitli konuları içeren bir ekonomik protokol imzalandı. Protokolu açıklarken KTFD Ticaret ve Turizm Bakanı Nazif Borman şöyle diyor:

"Anavatan ile aramızdaki ticaret hacmi 1976'dan 1981'e 10 kat artarak 574 milyon liradan 5 milyar 820 milyon TL'ye çıkmış olup, bunu daha da geliştirmek için bu protokol, tarife içi ve tarife dışı tedbirleri kapsamaktadır... Protokol KTFD'nin Türkiye'den yapacağı ithalatın payının artırılması yanında bu alanda çeşitli kolaylıklar sağlamasını da öngörüyor." *(Kuzey Kıbrıs,* 1.7.82)

Ayrıca protokola göre KTFD'de yapılacak olan çeşitli tarım ve sanayi projelerine Türkiye'deki işletmeler de ortak edilecek, bu konudaki teknik bilgilendirme de Türkiye tarafından sağlanacak.

Protokoldeki bir-iki ilginç nokta daha: Örneğin "Türkiye'den KTFD'ne yolcu beraberi dışalımı 500,000TL olarak" kalıyor. KTFD'den Türkiye'ye toplam yılda 60,000TL olan dışalım belli ölçüde KTFD turizmi gözönüne alınarak "artırılacakmış" vb. Protokolun ilginç bölümlerinden biri olan *re-export* bölümünde de, TC asıllı malların, KTFD üzerinden dışsatımı konusunda "prensip anlaşması" sağlanmış.

21-26 Haziran 1981 tarihleri arasında KTFD'yi ziyaret eden MGK üyesi Nurettin Ersin, Girne Dome Otel'de "şerefine" verilen yemekte yaptığı konuşmada, "Anadolu'dan Girne'ye açtığımız yolu kapatmaya kimsenin gücü yetmez" demişti. Buna karşılık olarak, sömürgecilerin Kıbrıs'daki kuklası Denktaş da şöyle demişti:

"Girne'den Anadolu'ya bağlamış olduğunuz yolu bize emanet ettiniz, biliyorum. Andımız var, merak etmeyiniz. Bu yolu açık tutacağız, genişleteceğiz." *(Kuzey Kıbrıs,* 2.8.1981)

Yukarıda aktarmaya çalıştığımız örnekler, KTFD'nin Türkiye'nin sömürgesi oldu-

ğunu gösteriyor, "resmi"lerin yaptığı "yürekten" açıklamalar da bunu belgeliyor.

Kısaca bir de Kıbrıs'ın ulusal bileşimi konusuna değinelim. *İşçinin Sesi* yayınları arasında çıkan *Kıbrıs Sorunu* kitabında Kıbrıs'ın ulusal bileşimi ile ilgili yapılan değerlendirmede, Kıbrıs'lı Rumların bir ulus oluşturduğu belirtilmişti. Kıbrıslı Türkler için ise değerlendirme, 50'ler öncesinde ulusal azınlık oldukları, daha sonraları ise adadaki kapitalist gelişmenin temeli üzerinde gerçekleşen karışık kışkırtmalarla uluslaşma sürecine çekildikleri yönündeydi.

Kitapta şöyle denmişti:

"Kıbrıs Türk kesiminde, sömürgeleşme ile uluslaşma birlikte yükseliyor. Türkiye finans-kapitalinin, kendi sınıfsal doğası gereği Kıbrıs Türklerini gönüllü olarak değil, zorla, sömürgeleştirmek için özümsemeye çalışması, kuşkusuz ki, Kıbrıs Türk insanında yıllardır işlenen 'anavatan Türkiye' düşlerini kıran, ayrı uluslaşma bilincini körükleyen bir etken oluyor." (E.Engin - Y.Girneli, *Kıbrıs Sorunu*, s.59)

Kıbrıs Sorunu kitabında yapılan bu saptama pratikte de kendisini gösteriyor. Türkiye'de faşizmin iktidara gelmesiyle, Kıbrıs Türk basını üzerine konan sansür bu konuların basına yansımasını önlüyor. Ancak işgalden bu yana Kıbrıs'ta yayınlanan gazetelerde, bu konuda bir sürü örnekler var.

Bu örnekler, Ada'ya gönderilen Türkiyelilere tepkiyi yansıtıyor. Uluslaşma doğal mantığı gereği, hep halklar arasında düşmanlık tohumları saçarak ilerliyor. Kıbrıs'da da söz konusu süreç Türkiyelilerle, Kıbrıslı Türkler arasında anlaşmazlık olarak görünüyor.

Kıbrıs'ta yayınlanan *Halkın Sesi* gazetesinde, 24.5.78' de Doktor Fazıl Küçük imzasıyla bazı olaylar ardından çıkan bir yazıda şöyle deniyordu:

"Değerli yöneticiler, değerli yargıçlar daha ne bekliyorsunuz, ağzınızı kapatmaya sizi kim zorluyor?... Gelecekte daha ciddi sorunlarla yüzyüze geleceğiz... Türkiye'den gelenleri koruyan resmi yeni yöneticiler türedi. 'Türkiye vatandaşlarına dokunamazsınız diyorlar'. Bu demektir ki onlar çalışmayacaklar, biz onları yedirecek ve giydireceğiz, ve bizden yapmamızı istedikleri herşeyi yapacağız."

Hergün küçük küçük olaylar oluyor. Tüm bunlar, Kıbrıs Türk halkının uluslaşma süreciyle, Türkiye burjuvazisi tarafından sömürgeleştirilmesi, zorla özümsenmesi sürecinin atbaşı gittiğini gösteriyor.

Bugün Kıbrıslılar arasında işgale, sömürgeciliğe karşı anti-sömürgeci duygular ve savaşım yükseliyor. Geçtiğimiz günlerde işgalin sekizinci yıldönümü dolayısıyla Londra'da Kıbrıslı demokratlar ve ilericiler tarafından düzenlenen protesto yürüyüşünün bitiminde yapılan toplantıda, konuşmacıların büyük çoğunluğu Kıbrıs sorununda Türkiye'nin oynadığı role, Türkiye'deki faşizme ve yayılmacı emellerine, Kıbrıs'ı sömürgeleştirmesine değindi. Bölgede faşist bir Türkiye'nin yalnız Kıbrıs halkı için değil, tüm halklar için ne denli büyük bir tehlike olduğu belirtildi. TDHSK'nin verdiği dayanışma mesajı yüzlerce kişi tarafından alkışlandı.

Tüm bunlar yıllardır işgali yalnızca emperyalizme karşı "soyut" konuşmalarla geçiştirmeye çalışan görüşlerin hayat içinde yenilmeye başladığını gösteriyor. Pratik, faşist Türkiye devletinin düşman yüzünü yığınlar önünde açık ediyor. Bu konuda da yaşam *İşçinin Sesi*'nin Lenininci hattını doğruluyor.

Türkiye Komünist Partisi II. Leninciler Konferansı Kıbrıs sorununu önemle ele almış, taraf ülkenin komünistleri olarak bu konuyla ilgilenmek üzere Kıbrıs Bürosu'nun kurulmasına karar vermiş ve şu görevleri önümüze koymuştu:

"... İşgalci sömürgeci ülkenin işçi sınıfı olarak Türkiye işçi sınıfı, Kıbrıs Rum ve Türk halklarının kendi yazgılarını belirleme haklarını savunmalıdır. İşçi sınıfımızın, 'kendi' burjuvazisinin Kuzey Kıbrıs'ı işgaline, sömürgeleştirmesine karşı enternasyonalist sesini yükseltmesi, Türkiye'de devrimi başarıya götürmesiyle doğrudan bağlıdır.

"İşçi sınıfımız, burjuva ulusculuğunun körüklediği Rum düşmanlığına karşı, Kıbrıs Rum işçi sınıfına ve halkına güçlü bir proleter enternasyonalist dayanışma göstermelidir. Kıbrıs Rumlarının tüm haklarını gerçekleştirme yolu büyük ölçüde Türkiye'de devrimden, faşist diktatörlüğü devrimle yıkmaktan geçtiği için, Kıbrıs Rum işçi sınıfının devrimci dayanışmasını istemelidir.

"İşgalci sömürgeci ülkenin işçi sınıfı olarak Türkiye işçi sınıfı, işgal altındaki Kuzey Kıbrıs işçi sınıfının ve halkının işgalcilere karşı savaşına somut destek vermelidir. Sömürgeci zorbalığı yetmiyormuş gibi, şimdi bir de faşist diktatörlüğü Kuzey Kıbrıs'a uzatmaya çalışan Türkiye finans-kapitaliyle doğrudan yüzyüze olan Kuzey Kıbrıs işçi sınıfıyla, halkıyla sıkı örgütsel bağlar, ilişkiler geliştirilmelidir. Düşmanın ortak olduğu duyurulmalı, faşist bir Türkiye devletine karşı ortak savaşta sıkı eşgüdüm sağlanmalıdır." *(TKP II. Leninciler Konferansı — Kararlar 1981*, Üçüncü basım, s.70-71).

Konferans kararları komünistlerin, bilinçli işçilerin önüne bu görevleri koyuyordu.

Son olarak bir noktaya daha değinmek istiyoruz. Özellikle faşist Evren'in "elimizin uzanmadığı yer kalmayacaktır" demesinden sonra İngiltere'deki azılı gerici KTFD temsilciliği, TC Büyükelçiliği'yle işbirliği içerisinde *İşçinin Sesi*'ne karşı provokasyonlar düzenlemeye çalışıyor. Sömürgecilerin buradaki uzantıları, mektuplar yazarak, toplantılar yaparak, bildiriler çıkararak İngiltere'deki *İşçinin Sesi* taraftarlarının "Türkiye aleyhine nasıl çalıştıklarını" göstermeye çalışıyorlar. Bu ilkel provokasyonlar da sökmeyecektir. Anti - sömürgeciliğin tohumları Kıbrıs'ta olduğu gibi İngiltere'de yaşayan Kıbrıslılar arasında da yayılıyor. Bu silahları geri tepecek, kendilerini vuracaktır.

İşgalin dokuzuncu yılında işgalcilere karşı Kıbrıs halkıyla dayanışma içinde proletarya enternasyonalizmi bayrağını yükseltelim.

Kahrolsun sömürgecilik!

Faşist cuntayı devrimle yıkacağız!

Kıbrıslı işçiler 1 Mayıs 1982'yi yığınsal gösterilerle kutladılar. Cuntanın Kuzey Kıbrıs'a faşizmi ihraç etmek için gösterdiği bunca çaba boşuna değildir.

Oportünizm barışın sözde dostu özde düşmanıdır

Değerli yoldaşlar,
Özellikle son aylarda, *Atılım*'da sözümona eleştiri diye bize karşı "N.Gürel" imzalı düzmeceler dizilmektedir. Baştan sona kadar yalan ve çarpıtma niteliğinde olan bu yazılara kısa bir cevap vermek iyi olur.

Bilindiği gibi, oportünizm her zaman burjuvaziyi aklamaya, şirin göstermeye (örneğin gerçekçi kanat vs.), safsatalarla sınıf savaşımını burjuva sınırlarına hapsetmeye, bilinç bulandırmaya ve en başta da kendi etkisi altında olan insanlara çeşitli yalanlarla kendisine meşruluk kazandırmaya çalışır. Tabii ki bu da her ülkenin içinde bulunduğu şartlara göre biçimlenir. Örneğin, bazen yayılmacı, talancı, haksız savaş bütçeleri imzalar, bazen Hristiyan Demokratlarla uzlaşmalara gidecek kadar ruhsuzlaşır. Yine bakarsın bazen sözümona "anti-emperyalist" mollalar desteklenir ve bakarsın faşist cunta tüm şiddetiyle devrimcileri ezmeye çalışırken, devrimciler darağaçlarında sallanırken, yüzbinlerce anti-faşist işkenceden geçerken, işkenceciler şirin gösterilmeye çalışılır. Aslında tüm bu saydıklarımız sonuçta aynı noktada birleşiyor.

Biz asıl konumuza dönelim.

N. Gürel bizim için şöyle diyor:

"ABD emperyalizmine politik-askersel bağımlılığın belirleyici önemini, devrim için ABD emperyalizmine, NATO'ya karşı savaşımın önde gelen rolünü gizliyor. Barış için, somut anti-emperyalist istemler için savaşa karşı çıkıyor." (*Atılım*, Haziran 1982)

Barış istemi genel olarak halkların en demokratik istemidir. En demokratik diyoruz çünkü barışın kendisi demokratik bir istemdir ve bundan dolayı da barış hareketi çok geniş bir yelpazeyi bağrında taşır. Bu geniş yelpaze içinde komünistlerin barış savaşımına yanaşımları değişiktir. Komünistler barışın garantisini öyle uluslararası mahkemelerde görmezler, Birleşmiş Milletler kararına bağlamazlar. Onlar için barışın garantisi en başta kendi ülkelerinde devrimi yapmaktır. Oportünistlerin ise devrim için savaşma sorunları olmadığından, barış anlayışları da sakattır.

Komünistler burjuvaziye karşı yığınların demokratik istemlerini desteklerler ama bu demokratik istemleri burjuvaziyi alaşağı etmek savaşıyla bağlarlar. Bu demokratik istemler barış için savaşım olabilir, ekonomik demokratik haklar için savaşım olabilir vs.

Bugün, Türkiye'de yönetimi elinde tutan faşist diktatörlüğe karşı yığınların her türlü demokratik hakları için savaşmak, her zamankinden daha büyük önem taşımaktadır. TKP II. Leninciler Konferansı kararları, açtığı perspektiflerle bu konuda da yolumuzu aydınlatıyor. Oportünistlere tavsiyemiz özellikle tekrar, tekrar, konferans kararlarını okumalarıdır.

Eğer devrimciler, komünistler ABD emperyalizmine ve onun başını çektiği saldırgan savaş örgütü NATO'ya karşı savaşım yürütmek istiyorlarsa, bunun en tutarlı, en gerçekçi yolu ülkemizdeki *kara generaller* cuntasını yıkmaktan geçer. Dünya barışını sağlamada da, Sovyetler Birliği'nin barış politikasını desteklemekte de en gerçekçi çözüm yolu budur. Gerisi oportünizmdir.

ABD'nin ve NATO'nun dünya genelinde barışı tehdit ettikleri bir gerçektir. Ancak bu herşeyi anlatmaz. İşçi sınıfının dikkatini sürekli bu noktaya çekmek, saldırganlık politikasını salt ABD ve NATO'ya yüklemek, Türkiye'deki finans-kapitalin saldırganlığını göstermemek, onları yalnızca saldırganlık politikasına alet oluyormuş gibi göstermek sosyal şovenizmdir.

Oportünistlerin mantığına göre barışın sağlanması devrimle değil, "cuntaya mektuplar yazmakla, Reagan'a mektuplar yazmakla" olur. Komünistlerin ve sınıf bilinçli işçilerin böyle bir sorunu yoktur. Onlar kendi tarihsel görevlerinin bilincindedirler. Emperyalizm güçlü olarak varoldukça gerçek ve adil bir barıştan sözetmek, o kanıyı yaymak bize değil oportünistlere düşer.

Türkiye gibi stratejik konumu açısından çok önemli bir ülkede faşist cuntanın varlığı, bizzat barışı tehdit etmektedir. Bu nedenle Türkiyeli devrimciler barış sorununa, en başta faşist cuntanın yayılmacı ve saldırgan politikasını gözönüne alarak yaklaşmalıdırlar. Türkiye ve bölge halkları için barışın güvencesi faşist cuntayı devrimle yerle bir etmektir. Oportünistler ise, Türkiye'de askeri faşist cuntanın gelmesindeki tarihsel yardımcılık rollerini gizleyebilmek için uzun süre cuntayı aklarken, şimdi cuntanın "gericileşme" dönemine girdiğinden bahsediyorlar. "Kanatlı" cuntayı gericileştiren yeni ne oldu? Daha önce gerici olmayan(!) cuntayı şimdi gericileştiren nedir?

Yaşasın devrim!

S.Doğu
Köln

Şövenizme karşı birleşelim

Gözleyebildiğimiz kadarıyla, son zamanlarda, Federal Almanya'da, yabancı işçi düşmanlığı artarak yoğunlaşmaktadır. Bu düşmanlıktan, Türkiyeli işçiler de kendilerine düşen payı almaktadırlar. Dünya kapitalist sisteminin içine düştüğü bunalımın, Federal Almanya özelinde kendini göstermesinden başka birşey olmayan bu yabancı işçi düşmanlığı, üzerinde durmamız gereken bir sorundur.

Dünya komünist hareketinin parçalanmışlığından, sağa kaymış konumundan dolayı dünya işçi sınıfına yeterli önderlik edememesi ve ileri kapitalist bir ülkenin halkı olmanın yol açtığı bilinç bulanıklığı nedeniyle Alman halkı arasında tabii ki "Türken Raus, Griechen Raus... vb." diyenler çok olacaktır. F.Almanya devleti de işsizliği önleyebilmek ve bundan kaynak-

lanan muhalefeti bastırabilmek için bunu körükleyecek, yabancı işçileri kovmanın yollarını arayacaktır.

Bu konuda dikkat çekici bir yön de Türkiye faşist cuntasının Alman şovenizmini büyük bir ustalıkla Türk şovenizmine çevirmesidir. Üstelik bunu anti-şovenizm(!) adına yapmasıdır.

Son yıllarda dünya kapitalist sistemi büyük bir bunalıma düşmüştür. Üretim güçleri ile üretim ilişkilerinin dengesiz gelişimi, kapitalizmin yatırım ve üretim planlaması yaparken tek bir ülkeyi değil, birçok, hatta tüm dünya ülkelerini bir arada düşünme zorunluğu, yani sınırların gericileşmesi, gibi etkenler bu bunalımın temelinde yatmaktadır. R. Yürükoğlu yoldaş *Kankun Konferansı ve Düşündürdükleri* adlı yazısında bunu çok iyi göstermiştir.

Kapitalizm artık II. Paylaşım savaşı sonrasındaki gelişme hızını kaybetmiştir. Kapitalizm aletinin dişlileri, yağsızlıktan şıkır şıkır sesler çıkarıyor artık. Daralma, sıkışma var.

Bu durumda görev nedir dediğimiz zaman, yanıt özünde taa dünya komünist hareketinin birliğine kadar uzanıyor. Önce kısa vadede yapılması gerekeni düşünelim. Komünistlerin görevi, yabancı işçilere ve Alman halkına gerçeği göstermek ve işçilere enternasyonalist bilinç vermek olmalıdır. Ama enternasyonalist bilinç yalnızca halkların kardeşliği edebiyatı değildir. Enternasyonalist bilinç, dünya devrimi gerekliliğini açıklamayı vb. içerir. Bu yüzden kısa vadede yapılması gereken bile dönüp dünya komünist hareketinin doğru bir temelde birliğine bağlanır.

Biz Türkiyeli komünistler de, devrimimizin dayanaklarından olan F.Almanya'da çalışan Türkiyeli işçileri, hem enternasyonalizmin gereği, hem de yüzbinlerce işçiyi kazanmanın gereği olarak bu konuda eğitmeli ve örgütlemeliyiz.

Yaşasın işçi sınıfının devrimci dayanışması — proletarya enternasyonalizmi!

Ali Haydar
Salihli

DEVRİMCİ SAVAŞ DEVRİMCİ ÖZVERİ ÜSTÜNDE YÜKSELİR

Devrimci özveri yarışını coşkuyla sürdürüyoruz

Yoldaşlar,
Ankara'da biz de yaz taarruzuna başladık. Taarruzun ilk 15 günü alışmayla, ısınmayla geçer diye iki hafta önce başlattık.

Devrimci geleneğimizi yaşatmak, devrimci özverimizi yükseltmek için canla başla çalışıyoruz. Parasal olanaklarımızı genişletmek ve tümünü hareketimize aktarmak için elden geleni yapıyoruz.

Bunda, Türkiye'nin içinde bulunduğu durum yüzünden Avrupa'daki yoldaşlarımız kadar başarılı olamayabiliriz. İşsizler ordusu çığ gibi büyüyor. İş bulmak büyük bir sorun. Ama yine de devrimci özveri yarışını coşkuyla sürdürüyoruz.

Burjuvazinin dünyasını başına yıkma savaşında yaşasın yaz taarruzu!

Z.E.
Ankara

Köln'de yaz taarruzu için yiyecek ve yayın satışı

Taarruzdan başarıyla çıkacağız

Biz Bergisch Gladbach'daki *İşçinin Sesi* sempatizanları olarak, düzenli çalışma ve eğitim yapıyoruz. Ve 6. Yaz Taarruzu'ndan başarıyla çıkacağımıza inanıyoruz.

Bu arada, yığın bağlarımız gelişiyor. Buradaki Türkiyeliler arasında bazı geri ilişkiler var. Bunlar siyasete de yansıyor. Örneğin ailede bir kişi, diyelim Dev-Yol'luysa, hepsi öyle oluyor. Savundukları siyasetin görüşlerini vb. bilmeden salt aile bağı yüzünden saf tutuyorlar. Bunda bugüne kadar etkin olan siyasetlerin de payı var. Demek ki, bu siyasetler çevrelerini yeterince eğitememişler.

Bir de burada, belli siyasetlerden gençlerin tutumu yüzünden, devrimciliğe düşmanlık besleyenler var. Bu gençler, örneğin, sürekli otomatik kumar makinalarının başından ayrılmıyorlar. Daha başka yanlış tutumları da oluyor ve tepki yaratıyor. Tabii, suç bu gençlerin değil, onları eğitememiş olan siyasetlerindir.

Biz buradaki yığın, özellikle gençler arasında yoğun çalışıyoruz. Çevremizde geniş bir sempati oluşuyor. Özellikle gençler, tartışma içinde bizim devrimci görüşlerimizi çok çabuk benimsiyorlar. Onları da yaz taarruzuna katmaya çalışıyoruz.

Tanklarla gelen devrimle gidecektir!

S.Z. — K.S.
Bergisch Gladbach

Bu yıl özveri düzeyi geçen yıllardan daha yüksek

Değerli yoldaşlar,
Köln TİDB olarak 6. Yaz Taarruzu'nu başarıyla sürdürüyoruz. Çoğu arkadaş işsiz olduğu halde, devrimci özveri düzeyi önceki yaz taarruzlarından daha yüksektedir. Bundan onur duyuyoruz.

Yoldaşlar, Köln TİDB olarak 3 Temmuz'da Köln'de düzenlenen Filistin halkını destekleme mitingine aktif katıldık. Yürüyüş boyunca sürekli belgiler attık. Miting boyunca *İşçinin Sesi* flamasını taşıdık. Arkalarda yürüyen menşevikler, kendi FİDEF flamalarını taşımaktan kaçındılar. Bu demektir ki menşevikler Filistin halkını açıkça desteklemekten kaçındılar. Onların enternasyonalist anlayışları bu kadardır.

Şafak, Köln

DEVRİMCİ SAVAŞ DEVRİMCİ ÖZVERİ ÜSTÜNDE YÜKSELİR

Enerjik bir hazırlık içindeyiz

Değerli yoldaşlar,

Koşullar devrimci geleneklerimizi canlı tutmamızı engellemiyor. Biz siyasal yaşamın kişiler için de boşluk tanımadığını biliyoruz. Sürekli çalışıyoruz. Araştırma yapıyoruz, tartışıyoruz. Toplantılarımızı düzenli yapıyoruz. Kafalarımız açık, inadımız daha da güçlü.

Bir toplantımızda, baştan bu yana 1 Mayısları değerlendirdik. Bir sonraki toplantımızda ise yaz taarruzu hedeflerimizi belirledik. Şimdi taarruzun içindeyiz. Hepimizin parasal hedefleri belli. Bu arada, konspirasyonu bozmadan eğitim toplantılarımızı da düzenli yapıyoruz.

Yaz taarruzu ile, tüm çalışmalarımız ve eğitimlerimiz ile kendimizi faşist diktatörlüğü devrimle yıkmak için enerjik bir hazırlık içinde hissediyoruz.

Faşist diktatörlüğün kıyım ve işkence tezgahlarında ölenler boşuna ölmedi. İşsizliğin, açlığın, tüm baskıların hesabını soracağız.

Tanklarla gelenler devrimle gidecektir!

İsa Ayık
Ankara

Çevremizdeki emekçiler yaz taarruzuna yakın ilgi gösteriyor

Değerli yoldaşlar,

Biz Mannheim'da 6. Yaz Taarruzu'nun 4. haftasındayız. Bölgesel olarak geçen yılki hedefimizi %130 artırdık, yani geçen yıl 1 idiyse, bu yıl 2.3'e çıkardık.

Bu şunu gösteriyor ki, örgütümüz bir bütün olarak güçlendi. Geçen yılki yaz taarruzunda dönekler, inançsızlar hareketten ayrıldılar, fakat aynı zaman içinde hareketimize inançlı, disiplinli, yeni yoldaşlar kazandık, geliştik, güçlendik.

Yığınlarla bağımızı geliştirdik. Buradaki halk, heyecanla, ne zaman yaz taarruzunun başlayacağını, hedefimizin ne olacağını, yaz taarruzunda neler yapacağımızı soruyordu.

Demek yaz taarruzunu yalnız biz değil, aynı zamanda halk da heyecanla bekliyor ve izliyor.

Bir bütün olarak, bu yıl yaz taarruzuna daha hazırlıklı ve daha disiplinli devam ediyoruz. Yaz taarruzunun 4. haftasındayız ve bu yılki hedefimizin %30'unu gerçekleştirdik. Amacımız hedefimizi aşmaktır. Eğitimi de hızlandırdık. Özel araştırmalar için görev dağıtımı yapıldı. Tüm yoldaşların seminer verebilecek düzeye gelebilmesi için seminerler her hafta ayrı ayrı yoldaşlar tarafından hazırlanıp veriliyor.

Komünist partisi disiplini öyle bir disiplindir ki, en katı, en merkezi, en askeri olduğu dönemde bile gönüllüdür. Zora değil, bilince dayanır. Parti üyesi gönüllü ve bilinçli olarak görevini yerine getirir. Kalıpsız, düşünen bir kafaya sahiptir. Böyle olduğu için de, kararları uygulamada bir asker gibidir, fakat bu askerlik bilinçlidir, isteklidir, gönüllüdür.

Biz de yaz taarruzundaki devrimci özverimizi büyük bir bilinç ve istekle yerine getiriyoruz. Böylece disiplinimizi de pekiştiriyoruz.

Yaşasın faşizme karşı 6. Yaz Taarruzu!

Yaşasın yaz taarruzu geleneğimiz!

Kazım Karakulak
Weinheim

Komünistin inancı özverisinde yansır

Yaz taarruzunun 5. haftasını da geride bıraktık. Çok söz söylemeye gerek yok. Devrime öncü olmaya adayım diyen partinin üst düzeyinden, sempatizanlarına kadar herkes devrimci özverinin anlamını çok iyi biliyor.

Bu özveriyi biz yaz taarruzuyla sınırlamış değiliz. Bunu böyle bilenler, özverinin ne olduğunu, devrimin sorunlarını anlamayanlardır. Yaz taarruzu sözcüğü, yalnızca, yıl içinde yoğunlaştığı bir dönemi dile getiriyor. Komünistler için özverinin sınırı yoktur.

Öyle ya, devrimi yapacak, sosyalizmi kuracak bir parti için özverinin sınırı olabilir mi?

Birçok devrimci örgüt böyle birşeye yanaşmaktan uzak duruyor. "Derneğe" gelenleri kaçırmak istemiyorlar. Bunu söyleyebiliyorlar da. Biz böyle gereksiz korkuya yer vermiyoruz. Nedeni açık: "Devrim için savaşmayan devrimci değildir". Bu savaş yalnızca belli dönemlerde elde silah olarak anlaşılmamalıdır. Bu savaş uzun ve özverili bir soluk isteyen savaştır. Bu silah, silah olur, ideoloji olur, sabır olur, işkencede direnç olur. Ama bunlar birbirinden ayrı değildir, hepsinin özünde güçlü bir komünist inancın özverisi yatar.

Bu kısa yazımda neler yapmayı planladıklarımıza değinmek istemiyorum. Her yıl güçlenen bir hareket olarak dost da, düşman da neler yaptığımızı iyi biliyor. Ama kısaca gerçek şu ki, bu gericilik döneminde yurdun her köşesinde, cezaevlerinde ve yurt dışında tüm yoldaşlar, tüm benlikleriyle kolları sıvayıp yaz taarruzuna dalmış durumdadırlar.

Yaz taarruzundan daha güçlü çıkmak için ileri!

Ozan Öncü
Viyana

Yaz taarruzu eleği çürükleri ayıklıyor

Gericilik dönemindeki bu ikinci yaz taarruzumuzun faşist cuntaya karşı her alanda savaşımımızı güçlendirmede, kadroların özverilerini yükseltmede büyük önemi vardır.

Günümüz koşulları kadroların özveri ve disiplin düzeylerinin olabildiğine yükseltilmesini istemektedir. 6. Yaz Taarruzumuz, özel olarak içinde bulunduğumuz dönemin geri çekiciliklerine karşı komünistlerin açtığı *bilinçli* savaştır. Bu dönemde görülen yılgınlık, umutsuzluk, dökülmeler vb. onlara karşı bilinçli savaş açılmadıkça durdurulamaz, güç toparlama sağlanamaz.

Yaz taarruzumuz yenik düşenler, yorulanlar için güçlü bir elek oluyor. Bu sınavda komünizm ülküsüne daha bir inatla sarılanlar, bilincini pekiştirerek döneme karşı kendilerini silahlandırıyorlar. Yaz taarruzumuz çelikleştirdiği, özverisini arttırdığı, disiplinini güçlendirdiği kadrolarla dönemin de, faşist cuntanın da üstüne üstüne yürüyor.

Türkiye ve Avrupa'nın çok yerinde olduğu gibi Fransa'da da yaz taarruzumuz capcanlı sürüyor. 5. haftamıza çoşkuyla geçtik. Bütün sempatizanlar özveri yarışına iyice sarıldılar. Marşlar, türküler içinde 5. haftanın hedefini tamamladık.

Yaz taarruzu geleneğimiz hiçbir engel tanımıyor, tanımayacak. Burjuvaziye ve oportünizme karşı bilincimiz pekişiyor, disiplinimiz katıyla artıyor. Taarruzumuzla her alanda güçlendirdiğimiz partimiz burjuvaziye ve oportünizme korku salıyor.

Kerim Kandemir
Fransa